

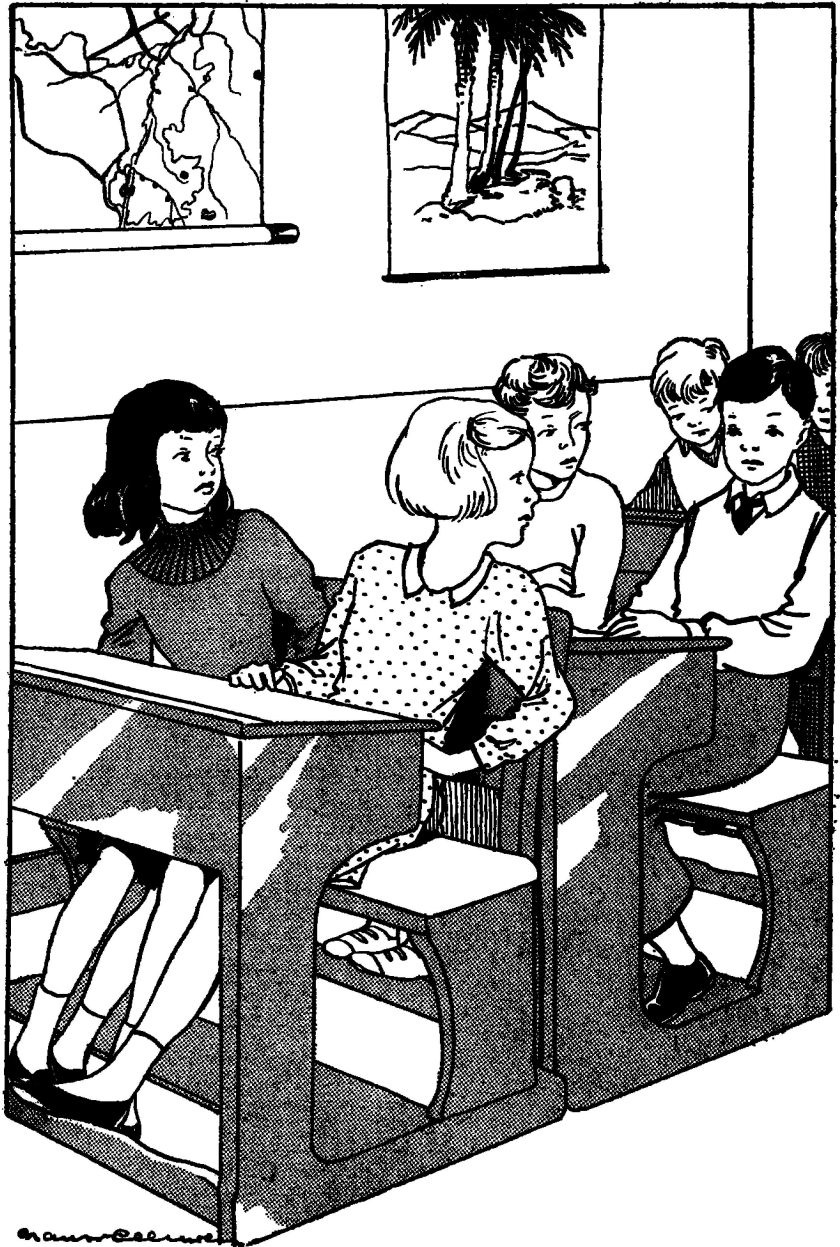
Chrisje

door
Max de Lange-Pruamsma

NANS V.

CHRISJE

CHRISJE

DOOR

MAX DE LANGE-PRAAMSMA

Tekeningen van Nans van Leeuwen

TWEEDE DRUK

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. MEESTER DE BRUIN VRAAGT WAT

Het regent! En het waait! Nee, verschrikkelijk!
Chrisje Scheffer, op de tweede bank van de rij bij de ramen, moet steeds weer naar buiten kijken. Het lijkt zo af en toe ook werkelijk wel of ze om het hardst bezig zijn, die regen en die wind. Moet je die grote, sterke populieren op het schoolplein zien. De wind laat ze buigen! Nee maar!
Dat ze niet breken, denkt Chrisje telkens weer verbaasd.
Maar dat doen ze niet, hoor! O, heden nee! Als de wind zich maar even wat minder inspant, als hij hen maar heel, heel eventjes een beetje minder stevig in z'n greep houdt, springen ze ogenblikkelijk rechtop en staan daar weer net zo trots en fier als altijd.

Chrisje moet daar eigenlijk wel een beetje om lachen. „Lekker. Je wint het toch lekker niet, mijnheer de wind.” Bijna had hij het hardop gezegd. Maar hij bedenkt gelukkig nog net bijtijds dat hij in school zit. En dan verzint hij iets. Iets leuks. Een spelletje. Een telspelletje. Of eigenlijk kun je het beter een raadspelletje noemen.

Kijk! Daar duwt de wind de bomen weer omlaag. Nu raden hoeveel tellen hij dat volhoudt.

Tien? . . . Nee, vast wel twintig.

Chrisje begint te tellen.

Eén, twee, drie . . . acht, negen . . . twaalf.

Floep! Daar springen ze weer omhoog.

Dat heeft hij misgeraden. Zo meteen nog 's doen.

Chrisje speelt dikwijls in z'n eentje van die stille, op het eigenste moment zelf-verzonnen spelletjes. En het is maar heel gelukkig dat hij zich met dergelijke dingen weet te vermaken.

Chrisje, klein en tener voor z'n negen jaren, heeft helemaal geen broertjes en zusjes. Nooit gehad ook. Vroeger speelde z'n vader dikwijls met hem. Maar die is twee jaar geleden gestorven. Plotseling. Aangereden door een zware vrachtauto.

„Chrisje.” Dat is de stem van meester De Bruin.

Chrisje kijkt even schichtig op, buigt zich dan haastig en een beetje beschaamd weer over z'n rekenwerk. Daar was hij toch even helemaal vergeten dat hij sommen moet maken. Nou, vooruit maar, hij krijgt ze toch nog best af. Ze zijn zo gemakkelijk.

Chrisje vindt alle sommen altijd gemakkelijk. Er prijkt dan ook niet voor niets een pracht van een negen op z'n rapport.

Even werkt hij rustig door. Maar dan kletst een nieuwe regenbui opeens zulke brutale, harde stralen tegen de ruiten van de vierde klas, dat Chrisje, of hij het nu wil of niet, móet opkijken. Als daar geen hagel tussen zit.

Maar nee, hij kan geen enkel korreltje ontdekken. Hoe bestaat het.

O, wat wordt het nu donker in de klas. Vreselijk. Zo donker is het de hele middag nog niet geweest. Nee. Maar meester maakt daar gauw een eind aan. Hij loopt met een paar grote stappen naar de deur, draait de schakelaar die daar naast zit een keer of wat om. En dan is het opeens een en al licht in het grote lokaal. Alle vier de lampen branden.

Ijverig buigt Chrisje zich nu opnieuw over z'n schrift. Hè, gezellig is het zo. Hij wou maar dat het nu nog lang geen tijd was. Zo zou hij hier nog wel uren willen blijven zitten. Als hij straks thuiskomt, is hij weer met grootmoeder alleen. Moeder werkt vandaag de hele dag bij mevrouw Gerritsen op de Kastanjelaan. En grootmoeder doet de lamp altijd zo laat mogelijk aan.

„Het licht hoeft zo vroeg niet aan. Dat kost allemaal maar geld,” zegt ze dan. „Ga nu maar 's even rustig bij me zitten. En vertel me 's wat van school. Begin maar met de Bijbelse Geschiedenises van vanmorgen.”

Nu, dat doet hij wel graag. Navertellen vindt hij leuk werk. Maar dat is in tien minuten gebeurd. En dan moet hij meestal

versjes zingen voor grootmoeder. Och, dat vindt hij ook best. Hij houdt wel van zingen. En soms zingt grootmoeder met hem mee. Of ze leert hem een nieuw liedje. Een versje van heel lang geleden. Dat is allemaal best gezellig. Grootmoeder is ook heus wel lief. Eigenlijk, het is raar om te denken en zeggen, zeggen zou hij het natuurlijk nooit, tegen niemand, maar eigenlijk vindt hij grootmoeder vaak liever dan moeder. Moeder is altijd zo stil. En ook zo gauw mopperig. Grootmoeder zegt dat dat komt, omdat moeder het veel te druk heeft. Vier dagen in de week gaat ze bij een ander werken. En op de beide andere werkdagen is ze thuis aan een stuk door bezig. Nee, dat zo een poosje stilletjes bij grootmoeder zitten vindt hij heus wel gezellig. Alleen, het moest niet zo lang duren. 's Avonds moet hij ook altijd al vroeg naar bed. En hij wil ook zo graag 's wat anders doen. Iets, waar je licht bij nodig hebt. Lezen of tekenen of boetseren. Laatst, op het kerstfeest van de zondagsschool, heeft hij boetseerklei gevraagd. En het gekregen ook. Een heleboel. En allerlei kleuren. Zo mooi. Hij kan er echt fijn mee spelen. Die kabouters. Die waren zo echt geworden. En het karretje dat ze trokken ook. Dat heeft hij toen nog aan meester laten zien. En meester is er weer mee naar meester Winia, het hoofd van de school, gelopen. Zo prachtig vond hij ze. En toen moesten alle meesters en juffrouwen ze natuurlijk zien. En allemaal zeiden ze er wat van tegen hem. Wel leuk, hoor! Maar aan de andere kant: hij wist op 't laatst bijna niet meer hoe hij kijken moest. En Kees de Boer plaagde hem er naderhand mee. „Ha, die opschepper,” zei hij. „Laat hij een paar van die snertige kaboutertjes en zo'n waardeloos karretje aan meester zien. Of dat zoiets bijzonders is. Net zo kinderachtig. Maken ze op de kleuterschool ook.” Maar die keer heeft hij zich toch 's lekker niet door die vent op z'n kop laten zitten. Reken maar. Van moeder mag hij anders nooit ruzie met hem maken. Moeder werkt ook bij Kees thuis. En ze heeft daar een best huisje. Kees' vader is slager en zo af en toe geeft hij moeder wel 's wat mee. Een eindje worst of een stukje spek. En met Sinterklaas maar eventjes een heel muisje rookvlees. Dat is natuurlijk prachtig en moeder zou dit

werkhuis niet graag kwijtraken. En hij zou dat vanzelf ook voor geen geld willen. Daarom houdt hij ook eigenlijk altijd z'n mond als Kees 's weer wat heeft. Maar moeilijk is dat wel, want die Kees is juist zo'n gemene treiter. Hij kan zich soms haast niet stilhouden. Toen met die kabouter ook niet. En die keer heeft hij gezegd: „Da's lekker de kift.” En toen fijn z'n tong

zo ver mogelijk naar hem uitgestoken. Wat verbeeldt die vent zich wel. Grote woorden gebruiken. Ja, dat kan hij. Die leert hij van z'n broer uit de zevende klas. Waardeloos. Dat is 't nieuwste nu weer. Dat noemt hij opscheppen. En verder. Verder hoeft Kees werkelijk zoveel praatjes niet te hebben. Hij is heus zo'n kei niet. Elf jaar en dan nog in de vierde zitten. Hij hoopt dat hij in de zesde zit als hij elf is. Met leren is hij hem wel tien keer de baas. O zo.

„Opruimen, jongens en meisjes.”

Chrisje schrijft gauw-gauw nog een paar cijfertjes neer. Dan vloeit hij z'n werk netjes en voorzichtig droog, sluit met een zucht van voldoening z'n schrift en legt het aan de kant. Hij heeft dit laatste kwartiertje dan toch even gespurt! Alles af en nog vier sommen van de volgende paragraaf bovendien. Is dat even wat!

Nu stopt hij z'n boekje in z'n vak en gaat haastig op z'n mooist zitten. De armen over elkaar, de rug tegen de leuning, zit hij kaarsrecht en muisstil. Hij kijkt intussen gespannen naar het gezicht van meester De Bruin. Meester ziet het wel. Maar er zijn er meer die hengelen naar dit ophaalwerkje. Lang niet allemaal hoor. Een groot deel van de klas voelt zich al ver boven dit pleziertje verheven. Maar enkelen, vooral van de jongeren, zijn er nog steeds verzot op. Trouwens, op alle karweitjes die meester te vergeven heeft. Borden schoonmaken, bloemen water geven, een boodschapje doen in een andere klas. En tot die groep behoort Chrisje Scheffer, de jongste van de hele club. Eind augustus wordt hij pas tien. En dan gaat hij ook zo naar de vijfde met een pracht-rapport bovendien. Dat kan niet missen.

Meester De Bruin mag dat kleine, pientere ventje wel. En misschien, misschien trekt hij hem zelfs wel 's een heel, heel klein beetje voor, sedert hij een bezoek bij hem thuis gebracht heeft. Dat kereltje mist zoveel. Die moeder! Nee, hij heeft helemaal geen prettige indruk van haar gekregen. Ontevreden, zeurderig, een gezicht als een oorwurm. En maar klagen. Het is natuurlijk ook heel erg dat ze haar man zo plotseling en op zo'n vreeslijke manier heeft moeten verliezen. Maar dat kleine Chrisje mist z'n vader toch zeker ook. Net evengoed als zij haar man. En het lijkt wel of ze daar helemaal niet aan denkt. Ze praat, alsof zij alleen maar verdriet heeft. Ja, hij heeft medelijden met Chrisje. Dat kind krijgt van z'n moeder beslist niet die liefde die hij nodig heeft. Toen hij daar bij die mevrouw Scheffer zat, kreeg hij toch opeens zo'n zin om haar 's flink door elkaar te rammelen en in haar oor te schreeuwen: „Mens, kijk toch 's even wat voor een schat van een jongen je nog

hebt overgehouden. Leef voor hem. Wees blij om hem. En lief. Vooral lief. Dat heeft hij nog meer nodig dan brood.”

Maar zoiets past hem natuurlijk niet. En 't is waar, op haar manier leeft ze ook wel voor haar jongen. Ze werkt wat ze werken kan en spaart iedere cent, die ze kan uitzuinigen, om hem later te kunnen laten leren. Onderwijzer moet haar Chrisje worden. Eerst drie jaar naar de H.B.S., dan naar de Kweekschool. Ze kent de weg precies. Och, dat is natuurlijk ook weer mooi en goed bedoeld. Maar ze moest toch proberen dat kind intussen wat meer liefde te geven. Warmte. Het ene te doen en het andere niet na te laten. Als Chrisje die oude grootmoeder niet had . . . Dat leek een verstandige, vriendelijke vrouw. Die zal hem wel veel vergoeden. Maar . . .

„Nou vooruit, Chrisje, haal jij de schriften maar 's op. Je hebt geloof ik in een hele poos geen beurt gehad, hè?”

Dit laatste met een knipoogje. Want die ondeugende meester weet best dat hij gister de bloemen nog water heeft mogen geven. Maar een echt jokkentje is het toch ook weer niet, want schriften ophalen heeft hij werkelijk wel in een hele week niet gedaan.

De andere gegadigden zakken meteen in een luiere en gemakkelijker houding terug, nu hun kans voor dit moment toch verkeken is. Maar Chrisje is al uit z'n bank en volijverig stapelt hij handig en netjes de schriften op elkaar. Z'n donker-bruine ogen glunderen boven z'n zelfs in de winter met sproeten bezaaide, rechte, kleine neus. Een hoogblonde haarlok is over z'n voorhoofd gevallen.

„Op het tafeltje of in de kast, meester?” vraagt hij, als hij het hele stapeltje in z'n beide, stevige knuistjes houdt.

„Op het tafeltje. Leg ze daar maar neer, Chrisje.”

Meester wijst naar het hoekplaatsje vlak naast het slijpmachinetje.

En dan tegen de klas: „Nu gaan we nog een poosje zingen. En als dan de bel luidt, moet ik jullie nog even wat vertellen. Of beter: iets vragen. Helpen jullie me dat even onthouden?”

„Wat, meester? Wat, meester?” Er is opeens een nieuwsgierig gevraag door elkaar.

Maar meester De Bruin maakt lachend een sussend gebaar en zegt: „Stil, stil. Is me dat een drukte! Straks, als de bel gaat, zei ik toch.”

Mia Scholtens op de voorste bank vlak achter meesters tafeltje, vindt dat geen werk.

„Dat is niet eerlijk, meester. U maakt ons eerst nieuwsgierig. En dan moeten we nog een half uur wachten, eer u ons wil vertellen wat het is.”

Ze is een klein bijdehandje, maar ze zegt dit toch meer teleurgesteld dan brutaal.

De hele klas valt haar bij.

„Ja, meester, Mia heeft gelijk. Dat is echt niet eerlijk.”

„Toe, meester, zeg het nu meteen.”

En Jan de Die belooft heel praktisch: „Dan zingen we straks wel vijf minuten langer, meester.”

Meester De Bruin, een lange, nog jonge man, frons z'n voorhoofd en legt nadenkend een vinger langs z'n tamelijk grote neus. Dan zegt hij: „'t Mag natuurlijk eigenlijk niet, zo onder de les. Maar zullen we het er dan maar op wagen?” En als ze allemaal „Ja, ja, meester” lachen en knikken, kwasi-benauwd: „Niemand verraadt me, hè? Want je weet het, dan zetten meester Winia en mijnheer de inspecteur me samen in de hoek. En dan . . .”

Nu davert het lokaal gewoon van de lach van al die kinderen, die niet meer stil in de banken kunnen zitten van de pret.

Meester in de hoek! En meester Winia en de inspecteur hem er in slepen! Stel je dat even voor!

Frans Oskam moet zich beslist op de knieën slaan. Dat kan eenvoudig niet anders. Zo'n schik heeft hij. Zo'n grapjas als die meester van hen dan toch ook is.

Chrisje Scheffer is niet zo luidruchtig. Maar z'n ogen glanzen. Hij geniet tot en met.

Meester klimt op Mia's bank en zegt niets. Hij vouwt alleen z'n armen over elkaar en kijkt even de hele klas door. In een ogenblikje is het nu muisstil.

Buiten stormt en regent het nog maar steeds van jewelste. Maar die heel erg donkere lucht is voorbijgetrokken. De lam-

pen zouden nu eigenlijk wel weer uit kunnen. Maar meester laat ze branden. Fijn.

„Zo,” begint meester dan. „Stilte na de storm. Nu kan ik tenminste van wal steken.” En dan opeens ernstig: „Ik heb jullie wel ’s verteld van dat tehuis voor achterlijke kinderen waar mijn vrouw vroeger gewerkt heeft, hè?”

De gespannen luisterende kinderen knikken. Hun gezichtjes staan plotseling vol medelijden.

O ja, dat weten ze nog best. Zo zielig was dat allemaal. Die stumperds.

„Nu, dat huis wordt te klein. Er moet nodig een stuk aangebouwd worden. Maar jullie begrijpen wel: dat kost geld. Een heleboel geld.”

Hevig knikkende kinderkopjes.

„En er moet al zoveel geld zijn. Nu voor dit. En dan weer voor dat. Jullie zijn al zo groot. Jullie horen je vaders en moeders daar vast wel ’s over praten.”

Alweer een heftig geknik.

„En daarom is het een beetje moeilijk om het geld voor dat huis bij elkaar te krijgen, begrijp je. Maar het komt er wel, hoor. Als we allemaal maar wat doen.”

„Natuurlijk.” Dat is Mia’s stem, heel overtuigd.

En niemand vindt het gek dat ze dat zomaar zegt. Zomaar, zonder dat ze eerst een vinger heeft opgestoken en meester haar gevraagd heeft wat ze wilde zeggen. Meester vindt het blijkbaar ook heel gewoon. Hij zegt er tenminste niets van, knikt haar alleen maar ’s vriendelijk toe.

„Wat moeten we doen, meester?” durft Mia dan nog meer.

„Met prikkarten lopen.”

„Och heden, anders niets?” „Dat is net zo gemakkelijk!” Ze beginnen nu allemaal door elkaar te praten.

„Tut, tut, tut,” lacht meester. „Jullie zijn net een koppel eenden. Jullie snateren gewoon om ’t hardst. Mag ik nu misschien ook nog ’s een woordje zeggen, dames en heren!”

Weer moeten ze allemaal lachen om die leuke meester van hen. En Mia, nu helemaal overmoedig, komt neerbuigend-vriendelijk: „Dat moet dan maar, meester De Bruin.”

Waarop natuurlijk een nieuw lachsalvo losbarst. Wat nog luidder opklinkt als meester opspringt, een diepe buiging voor Mia maakt en met een alleronderdanigst gezicht zegt: „Dank u. Dank u zeer, jonkvrouw Mia.”

Maar als hij een ogenblikje later z'n armen weer rustig over elkaar legt en de klas 's even rondkijkt en zo langs z'n neus weg zegt: „Jullie zijn geloof ik helemaal niet benieuwd naar wat ik nog meer te vertellen heb,” wordt het in een wip weer stil.

„Zo. En nu zetten we alle gekheid aan de kant,” vindt hij dan. „Op die prikkarten kun je dertig keer laten prikken. Vijf maal voor een kwartje. Tien maal voor een dubbeltje. En vijftien keer voor een stuiver. De bedragen staan in de hokjes. Heb je zo'n kaart volgeprikt, dan heb je dus . . . Wacht 's, laten we er een sommetje van maken. Ik zal het op het bord schrijven.”

Hij pakt haastig een krijtje.

„5 van 25. 10 van 10. 15 van 5. Wie het eerst weet hoeveel dat samen is, jongens.”

Nu wordt het even helemaal stil in de klas.

Dan gaat Chrisje's vinger het eerst de lucht in. Dat spreekt vanzelf.

Meester lacht. Natuurlijk. Hij had niet anders verwacht.

„Zeg het maar, Chris.”

„Drie gulden, meester.”

„Precies. En hier in deze klas zitten veertig kinderen. Als jullie nu allemaal 's één kaart volgeprikt konden krijgen, dan zou dat dus samen . . . Nou, Mia, hoeveel zouden jullie dan samen opbrengen?”

„Honderd twintig gulden, meester,” weet Mia prompt.

„Oóóóó, wat veel!” gaat het door de klas.

„Ja, dat is een heleboel, hè?” lacht meester. „Zo zie je het maar weer, vele kleintjes maken één grote. Samen kun je altijd een hele massa. Onthoudt dat maar goed. Heel je leven lang. Zullen we het proberen?”

„Ja, ja! Natuurlijk!” Het klinkt geestdriftig genoeg.

Maar dan steekt Kees de Boer opeens z'n vinger op.

„Ja, Kees, vertel het maar,” moedigt meester hem aan.
„En wie het meeste geld ophaalt, meester, krijgt die wat?”
Even is de hele klas stil van verbazing. Maar dan kijkt de een hem al verontwaardigder aan dan de ander. Wie denkt daar nu toch aan. Moet je natuurlijk Kees de Boer weer voor zijn. En nog voordat meester iets heeft kunnen zeggen, draait Mia, achter wie hij zit, zich helemaal naar hem om en zegt hartgrondig: „Ba!” En vinnig laat ze er direct op volgen: „Dus jij moet er wat voor hebben. Jij hebt dus zo niets voor die arme stakkerds over.” En dan nog 's minachtend: „Ba, wat ben jij een misselijke vent.”

Nu krijgt Kees toch een kleur.

Als Klaas Blom, z'n buurman, dat nu nog tegen hem gezegd had. Of Chrisje Scheffer. Of Fer Luiting desnoods. Maar Mia! Mia van de dokter!

Hij wil zich verdedigen.

„Nou ja . . . Dat is . . . In de krant . . .,” begint hij te haken. En dan wat flinker: „Dat is toch vaak zo dat je iets krijgt als je 't meeste hebt opgehaald of zo. Dat is om de mensen aan te moedigen, zegt mijn vader altijd.”

Meester heeft hen even laten begaan.

„Kees heeft een beetje gelijk, kinderen,” zegt hij dan rustig. „De grote mensen doen dat vaak. Wie zoveel ophaalt krijgt dit. En wie weer wat meer bij elkaar brengt dat. Ze maken er soms zelfs hele loterijen van om aan geld voor het een of andere goede doel te komen. Radio's, televisietoestellen, hele ameublementen kun je dan winnen.”

„Zie je nu wel?” zegt Kees tegen Mia en er klinkt alweer iets triomfantelijks in z'n stem. „Dat bedoelde ik. O, zo.”

Meester gaat intussen verder: „Maar ik hoop dat jullie dit werk zult willen doen zonder dat je er iets voor krijgt. Voor . . . ja, natuurlijk voor die arme, ongelukkige kindertjes. Maar ook . . .” en nu kijkt hij heel ernstig: „voor de Here Jezus. Je weet het toch nog wel wat de Here Jezus gezegd heeft? „Voor zover jij dit voor een van Mijn minste broeders gedaan hebt, hebt ge dit voor Mij gedaan.” Al geef je iemand die dorst heeft

maar een beker koud water, omdat je weet, dat de Here Jezus dat graag wil, dan doe je dat voor Hem.”

Nu is het zo stil in de klas als het de hele middag nog niet geweest is. En al die kindergezichten staan zo ernstig. En toch ook zo blij. Ja, dit begrijpen ze. Dit begrijpen ze heel goed.

Dan gaat Elly Schuil's magere armpje omhoog. Ze is de oudste uit een groot gezin, waarin dikwijls veel zorgen zijn. Zij moet die al mee helpen torsen op haar smalle schouderjes. Ze is verlegen van aard en gaat altijd maar zo stilletjes weg haar gang. Je merkt haar dikwijls bijna niet eens in de klas. Maar nu vertelt ze met schitterende ogen: „We hebben er gisteravond thuis net van gelezen, meester. In de Kinderbijbel. Dat we knechtjes van de Here Jezus moeten zijn. En dat we ook naar zieke vriendjes en vriendinnetjes toe moeten gaan, al willen we eigenlijk liever spelen. En . . . en . . .”

Ze zwijgt opeens met een kleur als vuur.

De kinderen kijken ook allemaal zo naar haar. Dat is ze niet gewend.

Maar meester knikt haar hartelijk toe.

„Juist, Elly. In dat verhaal staat precies hetzelfde. Jij hebt het heel goed begrepen,” zegt hij dan.

2. CHRISJE HEEFT EEN PLANNETJE

De schoolbel heeft geluid. Ze hebben samen gedankt. Nu staan ze keurig in de rij naast de bank, heel de vierde klas. Meester De Bruin, al bij de deur, heeft een dikke stapel prikkarten in z'n hand. Maar dan kijkt hij opeens naar buiten waar de regen en de wind nog steeds hun wilde spel spelen. En meteen zet hij een bedenkelijk gezicht, schudt z'n hoofd en zegt: „Nee, met dit weer kunnen jullie niet langs de huizen gaan. Onmogelijk. Jullie zouden drijf worden. En de kaarten er bij. 't Is beter dat ik ze hier nog een nachtje houd. Dan deel ik ze morgen uit. Goed?”

De kinderen hebben meesters blikken gevolgd. Ja, wat is het nog een weer. Ze waren het eigenlijk even vergeten. Maar nee, dit gaat niet. Morgen zal 't wel beter zijn. Gister ging de wind ook al zo te keer. En zo heel veel dagen achter mekaar stormt het meestal niet.

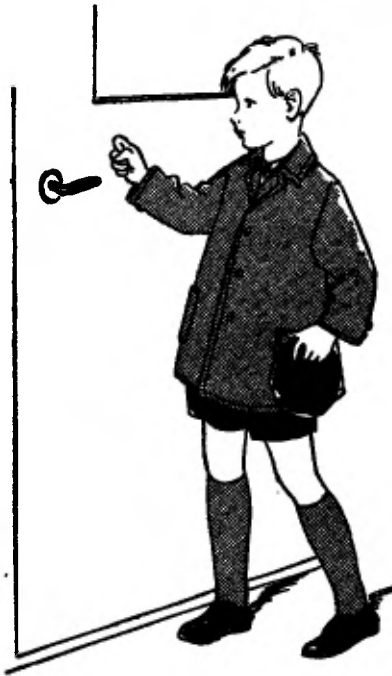
„Ja, meester,” knikken ze.

„Afgesproken!” Meester doet de deur open. „Nu, jongens, kalmpjes aan, hè? En dan maar weer tot morgen.”

Het lokaal loopt leeg. Keurig, rij na rij. Rijen met fleurige kinderen, die je het kunt aanzien dat ze het fijn vinden om nu weer naar huis te gaan. Alleen op het gezicht van Chrisje Scheffer ligt een trek van teleurstelling. Maar niemand let op hem. Niemand ziet het. Maar hij had er nu juist zo'n zin in om dadelijk met die kaarten op stap te gaan. Wat geeft hij om een beetje regen en wind. Hij wil een heleboel geld ophalen voor die stumperdjes. Een heleboel. Misschien wel het meeste van allemaal. En hij had daar nu zo graag dadelijk mee willen beginnen.

Nu staat hij bij de kapstok en trekt z'n jasje aan. De andere kinderen zijn allemaal al weg. Maar hij heeft geen haast om thuis te komen.

En dan . . . Dan komt er zomaar opeens een prachtig plannetje in z'n hoofd. Z'n hele gezicht straalt plotseling. Dat heeft hij even fijn bedacht.

Hij neemt z'n muts in z'n hand, klopt op de deur en stapt dan kordaat de klas weer binnen.

Meester, al aan 't corrigeren bij het tafeltje, kijkt verbaasd op als hij Chrisje ziet.

„Jij, Chris? Wat vergeten, m'n jongen?” vraagt hij vriendelijk. Maar Chrisje schudt z'n hoofd.

„Nee, meester.” En na een korte aarzeling: „Mag ik toch alvast zo'n prikkkaart hebben, meester?”

„Nu?” is meester nog meer verwonderd. „Och, kereltje, het is

immers helemaal geen weer om er nu mee langs de huizen te gaan leuren. Je zou kletsnat worden.”

Maar Chrisje lacht geheimzinnig.

„Ik niet, meester.”

Nu begrijpt meester er helemaal niets meer van.

„Jij niet? Maar . . .”

En dan vertelt Chrisje van z'n pas verzonnen plan.

„Ik wou naar die nieuwe flats gaan, meester. Daar achter de Vogelbuurten. Dan hoef ik bijna niet buiten te zijn.” En opeens bang dat meester hem er toch niet een zal willen geven, haastig: „Met zulk weer zijn de mensen ook bijna altijd thuis en . . .”

Nu geeft meester hem opeens zo'n stevige klap op z'n schouder dat het hem bijna pijn doet. Maar dat laat hij natuurlijk niet merken. Stel je voor! Niks, hoor!

„Jij bent me nog 'r 's een echte slimmerik, Chris!” lacht meester. „Tsjonge-jonge, wat wil je dat handig inpikken. Natuurlijk krijg jij je kaart.”

Hij pakt er meteen een van het stapeltje, dat nog voor hem op het tafeltje ligt.

„Asjeblieft. En succes, hoor!”

„Dank u wel, meester. En . . . , en als hij vol is, mag ik er dan nog wel een, meester?”

„Natuurlijk, jongen. Nog wel drie wat mij betreft. Je bent ge loof ik heel wat van plan.”

Chrisje knikt hevig.

„Ik wil proberen een heleboel op te halen, meester. Als 't kan . . . , als 't lukt, het meest van allemaal,” vertrouwt hij dan meester z'n stoute plan toe.

Nu moet meester even een grapje met Chrisje maken.

„Omdat je dan de hoofdprijs wint, hè, Chris?”

Die woorden brengen Chrisje even in de war. Er was immers geen prijs. Er . . .

Maar dan begrijpt hij waar meester op doelt en hij begint te lachen.

„Ja, om de hoofdprijs, meester.”

Hij wil meteen weglopen. Maar meester houdt 'm nog even terug.

„Heb je wel een speld, Chris Scheffer?”

„O nee, meester,” schrikt Chrisje.

Daar had hij nu toch helemaal niet aan gedacht dat hij een prikker nodig heeft. Hij kan die mevrouwen toch moeilijk allemaal ook nog naar een speld of naald laten zoeken. Dat kost hun veel te veel tijd. Nee, als hij geen prikker heeft, doen een heleboel mensen het misschien wel niet eens. Hoe moet dat nu toch? ... Eerst helemaal naar huis lopen en grootmoeder vragen? ... En als grootmoeder hem dan niet ... Met dit weer ...

Maar meester is al opgesprongen en door de tussendeur naar de derde klas, waar juffrouw Brems nog is, geglipt.

Even later komt hij met een speld terug.

„Asjeblieft, meneer,” lacht hij. „Dat zo'n slimmerik nu toch nog zo dom kan zijn, hè?”

Chrisje lacht ook, opgelucht.

„Dank u, meester. Dag, meester.”

„Dag, jong. Doe je best.”

3. EEN NAMIDDAG VOL BELEVENISSEN

Met kleine, kordate passen loopt Chrisje Scheffer regelrecht op z'n doel af.

De school ligt in een van de buitenwijken van de stad. De nieuwbouw is niet zo heel ver uit de buurt.

Hij heeft z'n plan goed overdacht. Hij begint bij dat flatgebouw op de hoek. Daarin wonen alleen al dertig gezinnen. En dan neemt hij dat daarnaast. Daarin wonen er maar eventjes achtenveertig. Hij heeft al de naambordjes al zo vaak geteld. Aan iedere kant van een deur zitten er telkens drie. Als hij zo'n deur binnen is, heeft hij dus elke keer zes kansen.

Daar heeft hij de eerste bel al te pakken. Hij drukt er op. Niet te lang. De meeste mensen houden niet van zo'n kabaal. Dat weet hij al best.

Hij wacht even. Maar er komt niemand.

Dan belt hij nog eens. Nu wat langer. Maar er wordt niet opengedaan.

Niet thuis. Dat had hij zomaar niet verwacht. Met dit weer . . . Een beetje teleurgesteld gaat hij naar de tweede deur. Maar nu heeft hij meer succes.

Bijna dadelijk nadat hij gebeld heeft wordt er opengedaan. Een nog heel jonge vrouw, een joggie van een jaar of twee aan de hand, staat voor hem en zegt vriendelijk: „Zo, jongeman.”

„Dag, mevrouw,” groet Chrisje meteen terug. En dan, terwijl hij haar de kaart voorhoudt: „Zou u hier een keertje in willen prikken, mevrouw? 't Geld is voor een huis voor ongelukkige kindertjes.” En als de jonge vrouw hem belangstellend blijft aankijken: „Dat huis is te klein geworden, ziet u. En er een stuk bij bouwen kost een heleboel geld. En . . .”

„Ik begrijp het al. Het is voor een heel goed doel. Flink, dat jij daar je best voor doet, zeg!” En met een blik op haar eigen gezond kindje, recht van lijf en leden: „Zulke stumperdjes, hè?” En vlak daarop: „Heb je een speld?”

„O ja, mevrouw.” Hij reikt 'm haar haastig over. Dat zou hij nu warempel nog bijna vergeten.

De mevrouw prikt, geeft hem de kaart terug, gaat dan met een „Even geld halen, hoor!” een deur binnen.

Chrisje kijkt gauw op de kaart. In een hokje waar 25 in staat heeft deze mevrouw geprikt! Een kwartje! Het meeste wat er op staat! Is dat even een goed begin!

De teleurstelling om de eerste deur, die gesloten bleef, is totaal verdwenen.

„Dank u wel, mevrouw,” zegt hij blij, als ze hem het geldstukje in z'n hand stopt.

„Als ik rijk was prikte ik je hele kaart vol,” lacht ze.

Chrisje lacht terug.

O ja, dat gelooft hij direct. Zo'n aardige mevrouw. En dan zegt hij grote-mensachtig: „Ik ben hier al lang blij mee, mevrouw. Dag, mevrouw.”

Vol moed loopt hij een trap op, de weg naar deur nummer drie. Intussen bedenkt hij dat hij later nog 's naar nummer één zal gaan. Hij moet goed onthouden wie hij niet thuis treft. Wacht 's, heeft hij nog niet een potloodstompje in z'n zak? Hij gelooft het vast.

Hij zoekt even tussen de touwtjes en steentjes en knikkers in z'n jaszakken. Ja, warempel. En ook nog een vodge papier. Bofst hij even!

Hij gaat op de bovenste traptree zitten, legt het papiertje op de vloer voor zich en denkt een ogenblik na. Dan lacht hij stil voor zich heen en schrijft vlug op: F 1, D 1, d 1. Ziezo, een knapperd die begrijpt wat dat betekent. Maar voor hemzelf is het de duidelijkste aantekening die je je maar denken kunt. Flatgebouw 1, hoofddeur 1, huisdeur 1.

Hij hevelt meteen de hele inhoud van z'n linkerzak naar de rechter over. Een portemonnaie heeft hij niet. Maar dat geeft

niets. Z'n zakken zijn zo diep en zo stevig. De linker kan best dienst doen als geldbuil.

Zorgvuldig stopt hij het kwartje er in. Dan springt hij op en loopt vlug naar de derde deur.

Het meisje dat hem daar te woord staat prikt voor een dubbeltje. Bij het vierde huis beurt hij vijf cent. Bij het vijfde kunnen ze er niet aan beginnen. Er is al zoveel. Bij het zesde wordt weer niet opengedaan.

Chrisje loopt vlug de trappen af, zet achter d 1 een slordige 6

en gaat even later de tweede hoofdeur van het flatgebouw binnen.

Het wordt een middag vol belevenissen voor hem. Bij de ene deur wordt hij met een: „Nee, dank je,” ogenblikkelijk afgescheept. Bij de andere prijzen ze hem, omdat hij er met zulk bar weer doorgaat om geld voor die ongelukkige stumperdjes op te halen. Bij een volgende wordt op een niet bepaald vriendelijke toon een hele woordenvloed over z'n onschuldige hoofd uitgestort.

„Er wordt al genoeg voor zogenaamd goede doeleinden langs de deuren geschooid. Nu moeten ze er nodig nog kinderen op

afsturen ook. Je mag wel een bellemeisje huren zo langzamerhand. Je kunt al maar naar die deur sjouwen. Nee, geen cent. En maak nu maar als de drommel dat je wegkomt.”

De deur wordt vlak voor z'n neus eenvoudig dichtgegooid. Chrisje is er gewoon beduusd van. Hij blijft een ogenblik onbeweeglijk staan. Maar dan haast hij zich, verontwaardigd, naar de volgende deur. Eén uitdrukking uit die hele woordenstroom is plotseling diep tot hem doorgedrongen. „Zogenaamd goede doeleinden,” zei die meneer. Net of dit niet het beste doel is dat je maar kunt bedenken. Die man moest zelf maar 's een ongelukkig kind hebben. O, zo!

Op het volgende adres prikken ze weer voor een kwartje. En met het kwartje krijgt hij een heerlijk frou-frou'tje toegestopt. „Hier, jô. Eet maar lekker op, hoor! Dat is voor jou.”

Chrisje bedankt vriendelijk en neemt even een kleine rustpauze om het op z'n gemak te kunnen opsmikkelen. Maar als hij ook de laatste kruimeltjes genietend heeft opgesmuld, gaat hij vlug weer verder. Hij wil proberen de kaart vol te krijgen vanmiddag. Maar als hij bij de bovenburen van de vriendelijke frou-frou-mevrouw z'n boodschap beleefd gezegd heeft, krijgt hij bij wijze van spreken een koude douche. Hij wordt afgesnauwd of hij het gemeenste bedeljong is dat er op de aarde rondloopt. „Vooruit, lelijke schooier! Bij m'n deur vandaan! Prikkaarten! 't Mocht wat! Straks versnoep je de centen die je ophaalt natuurlijk! Vort, weg! En gauw wat!”

Pats! Boem! De deur wordt dichtgesmeten.

Nu springen Chrisje toch even een paar tranen in de ogen. 't Geld versnoepen? Hij??... En... Zal hij maar... Als nog meer mensen dat denken...

Maar dan draait hij zich vastbesloten om en loopt naar de overburen. Hij zal zich zeker door die ene man van de wijs laten brengen. Er zijn gelukkig hopen anderen. En hij doet het immers niet voor zichzelf. Hij doet het voor die ongelukkige stakkerds. En... en... voor de Here Jezus. Ja.

En nu wordt Chrisje weer blij. Want de Here Jezus weet het. Die weet alles. Ook wat die man gezegd heeft. En... Vol moed weer blijft hij doorgaan, van de ene deur naar de andere.

Ja, van alles beleeft Chrisje die middag. Nare, maar ook mooie dingen. Als hij, toch weer even ontmoedigd, omdat ze bij drie huizen na elkaar niet hebben geprikt, bij de laatste deur van deze afdeling op de bel gedrukt heeft, staat daar plotseling een klein, helemaal grijs dametje met een allervriendelijkst gezicht voor hem.

„Och joggie, moet jij er met zulk boos weer nog op uit?” begint ze medelijdend. „Had je een boodschap?”

„Een prikkaart, mevrouw.” Voor de zoveelste keer steekt Chrisje z'n verhaal af.

Het oude mevrouwetje is een en af belangstelling.

„Zo, zo, is het daarvoor,” zegt ze dan vriendelijk. „Och, och. Natuurlijk wil ik daarvoor prikken. Kom maar even binnen.”

Chrisje stapt het halletje in. Hij blijft, terwijl de oude dame een deur binnengaat, bescheiden op de mat staan. Maar als ze ontdekt dat hij haar niet volgt, komt ze terug en nodigt hartelijk: „Ga maar even mee in de kamer, hoor, kereltje!”

Nu sluit Chrisje behoedzaam de voordeur en gaat de vriendelijke dame achterna. Een ogenblik later staat hij in de gezelligste kamer die hij ooit gezien heeft. Wat een bloemen en planten heeft die mevrouw. En het is er zo heerlijk warm. En zo licht. Nu merkt hij pas dat hij toch wel een beetje koud geworden is. En moe voelt hij zich plotseling ook.

„Ga daar maar even zitten, hoor!” Het dametje wijst naar een gemakkelijk stoeltje. Dan zet ze haar bril op en bekijkt de kaart nauwkeurig.

„Er zitten al heel wat prikjes in,” vindt ze. „Hoe lang ben je bezig?”

„Dadelijk na schooltijd begonnen, mevrouw,” vertelt Chrisje.

„Helemaal niet eerst thuis geweest?” En als Chrisje lachend „nee” schudt: „Geen kopje thee en geen koekje gehad dus ook?”

„Nee, mevrouw,” zegt Chris weer. En hij vertelt er maar niet bij dat hij door de week nooit een koekje krijgt. Alleen zondags.

„Nou, nou, dat is me toch wat,” vindt het dametje. En dan op eens: „Wacht 's!”

Ze tilt de muts van de theepot, licht het deksel op, schudt haar hoofd.

„Nee, dat is niks meer,” vindt ze. „Maar ik weet wat anders. Je lust vast wel een kopje chocola.”

Chrisjes ogen beginnen te glanzen.

Chocola! Nou! En hij zegt eerlijk: „Daar ben ik dol op, mevrouw!” Maar meteen bedenkt hij dat moeder en grootmoeder hem allebei altijd om 't hardst inprenten, dat hij toch vooral nooit onbescheiden mag zijn. Bij vreemden al helemaal niet. En plotseling bang dat hij dat nu toch is, laat hij er haastig op volgen: „Maar dat hoeft helemaal niet, mevrouw.”

Het oude dametje lacht.

„Het is al goed, hoor. Ik maak gauw een lekker kopje voor je klaar. En voor mezelf ook. Dat is gezellig. Ik vind het fijn dat je me even gezelschap houdt. Ik heb de hele dag nog geen mens gezien behalve de bakker en de melkboer.”

Bedrijvig loopt ze heen en weer en maakt intussen in een wip voor hen beidjes een grote kop heerlijke chocola klaar. Een kop chocola met een dikke plak zelf-gebakken koek er bij.

Chrisje weet gewoon niet wat hem overkomt. En het oude mevrouwetje babbelt intussen maar honderd uit. Over haar dochter die helemaal in Australië woont en die een joggie heeft, net zo groot als Chris. En een meisje van elf. En ook nog een klein jongetje van twee.

Chrisje luistert belangstellend. Hij geniet intussen met langzame teugen en kleine hapjes van de heerlijke, onverwachte traktatie. Hij mag foto's zien van de kinderen en van hun vader en moeder en van het huis waarin ze daarginds wonen. En dan moet Chrisje vertellen hoe oud hij precies is. En op welke school hij gaat. En in welke klas hij zit. En of hij nog broertjes en zusjes heeft. En waar hij woont.

Het is gewoon even een klein feest daar hoog in dat flatgebouw, waar de storm nog meer lijkt te loeien en te bulderen dan beneden in de straten en waar de regen maar aan één stuk door tegen de ramen striemt. Maar dan ziet het oude dametje opeens de prikkaart weer liggen. Haastig pakt ze hem op.

„Die zou ik nu toch nog bijna vergeten door al ons gebabbel,”

zegt ze. „Laat 's kijken. Vijf, vijf, vijf, tien, tien, vijftwintig. Dat is samen zestig cent. Geef maar 's gauw hier je speld.”

Prik, prik, prik. Zes maal achter elkaar prikt ze. Dan telt ze netjes zes dubbeltjes voor Chrisje uit.

„Zo, nu is je kaart meteen maar vol en kun je regelrecht naar huis gaan. Ze zullen bij je thuis anders beslist nog ongerust worden.”

„O mevrouw!” Meer kan Chrisje van louter verbazing en blijdschap niet zeggen. Maar dat hoeft ook niet. Z'n ogen vertellen de rest wel.

De hele kaart zomaar ineens vol. Wie had dat nu toch kunnen dromen.

Het oudje lacht maar.

„'t Is al goed, hoor, m'n jongen,” zegt ze weer. „Berg het geld maar veilig weg. En dan maar gauw naar huis.”

4. NAAR HUIS

De volgeprikte kaart boven op het geld in z'n jaszak en daarover beschermend z'n hand, loopt Chrisje even later in de regen en de wind, die nu tegen de avond nog meer lijkt aan te wakkeren. In één middag de hele kaart vol. Hij kan z'n geluk bijna niet op.

Moe is hij wel, maar dat hindert niet. Dat gaat gauw genoeg weer over straks. Alleen, hij moet nu als een haas maken dat hij thuiskomt. 't Is al even zes uur geweest en helemaal donker. Als moeder nu maar een beetje laat is. Van de Kastanjelaan naar de Vlietstraat is een heel eind. En hij heeft het nu voor de wind. Moeder moet er juist tegen in.

Hij begint opeens hard te lopen. Misschien haalt hij het nog net. Misschien kan hij nog juist voor moeder binnen zijn. Want anders . . .

In z'n ijver om geld in te zamelen heeft hij er eigenlijk helemaal niet aan gedacht dat het al maar later werd. Dat grootmoeder wel 's ongerust over hem zou kunnen worden. Zo pas, toen hij daar zo knusjes bij die oude mevrouw zat en zag dat de mooie klok op de schoorsteenmantel al bijna zes uur wees, bedacht hij het plotseling en met schrik. Maar het was daar zo gezellig en de traktatie smaakte zo lekker. Hij vergat het ook zo weer. Maar nu begint het steeds meer tot hem door te dringen. Hoe dichterbij hij in de buurt van zijn huis komt, hoe meer hij beseft dat het toch eigenlijk niet in orde is. Grootmoeder . . .

Er loopt bijna niemand op straat. Natuurlijk. Wie niet beslist buiten moet zijn blijft heerlijk binnen op deze stormachtige regenavond.

Chrisje holt steeds harder. Deze weg nog af, daar de hoek om.

Nu is hij tenminste in hun eigen straat. Hij loopt wat hij lopen kan. Hij denkt aan geen moeheid meer.

Daar is hij al bij de slager. Daar is het altijd druk tegen sluitingstijd! Nou! De halve buurt lijkt altijd op 't laatste moment nog wel iets voor de boterham te moeten halen. Er brandt nog licht in de winkel. Maar er staat geen enkele klant meer voor de toonbank. Natuurlijk niet. 't Zal intussen al wel bijna halfzeven zijn. En de zaak gaat om zes uur dicht.

Chrisje draaft intussen maar verder. Daar is de kolenboer. Gelukkig. Nu is het niet ver meer. De opslagplaats voorbij. Nog een paar huizen. En dan is hij eindelijk bij hun eigen huisje. Heel klein is dat maar. Eén raam naast een groengeschilderde deur. Een dak, met een ook al kleine dakkapel er op. Dat is alles. En het is ook nog een beetje scheef gezakt. Maar het ziet er vriendelijk uit met z'n wit-gekalkte muren. Die muren zijn precies even wit als die van het grote kaaspakhuis, waartegen het aanleunt.

De gordijnen zijn gesloten. Dat spreekt vanzelf. De lamp brandt nu al lang. Het huisje staat zo aan het trottoir. Het heeft helemaal geen voortuintje.

Even luistert Chrisje aan het raam. Zou moeder . . . ?

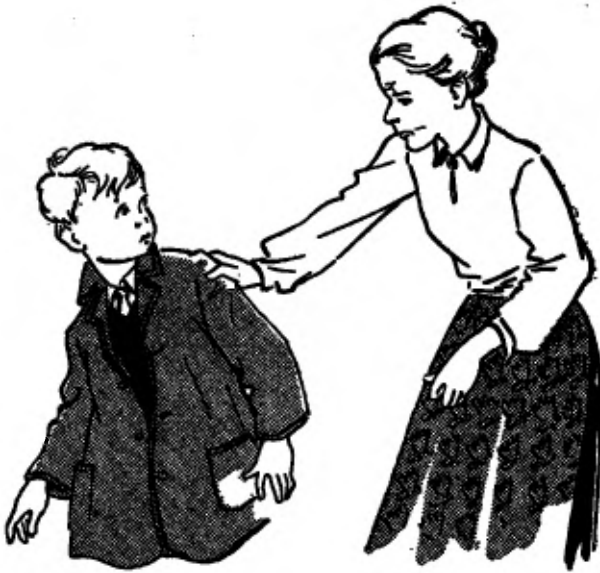
Maar hij hoort niets. Misschien! Wie weet! . . .

Haastig loopt hij achterom. Oei, wat gaat de wind hier te keer. Nog eens zo erg als aan de voorkant. Hij staat hier pal op. En wat is het hier griezelig-donker.

Chrisje wordt ineens een beetje bang. Hij weet plotseling niet hoe gauw hij nu zal maken dat hij binnenkomt. Hij rukt de deur van het bijkeukentje open. Gelukkig, nu is hij tenminste in huis. Dan gaat hij vlug door de keuken en de gang regelrecht de kamer binnen. En met één oogopslag ziet hij het: hij is te laat. Moeder is al thuis. En ze ziet zo wit. Daar zal wat voor hem opzitten.

„Moeder . . . grootmoeder . . . Ik . . . , meester . . . ,” begint hij, zich opeens heel diep bewust van z'n schuld, te hikkelen.

Maar z'n moeder laat hem niet eens uitspreken. Ze heeft zo ontzettend in angst gezeten over hem, sedert ze een kwartier geleden thuiskwam en grootmoeder alleen in haar eigen hoekje

naast de kachel vond. Dat kwartier! ... Voor haar gevoel heeft het op z'n minst een uur geduurd. En dan ook nog een uur, waarvan de minuten voorbijkropen. Nu, nu hij daar ineens gezond en wel voor haar staat, verandert die angst plotse-ling in boosheid. En woedend valt ze tegen hem uit: „Is me dat een tijd van thuiskomen? Bijna zeven uur. Je laat grootmoeder en mij maar in angst zitten, hè? Maar dat komt er niet op aan. Jij denkt alleen maar aan jezelf en aan je plezier-tjes. Vertel op, waar heb je gezeten?” Ze heeft 'm intussen bij z'n arm gepakt en schudt hem al maar hardhandig door elkaar. Chrisje kan nu helemaal niets meer zeggen. Hij begint te huilen, te huilen. Hij weet wel dat hij verkeerd heeft gedaan. Hij had ook eerder naar huis moeten komen. Maar... maar... 't Was toch echt niet voor z'n eigen plezier zoals moeder zegt. En... en... 't was allemaal net zo mooi en nu...

Z'n grootmoeder krijgt medelijden met hem.

„Laat hij nu eerst z'n jas maar 's uittrekken, niet, Wies?” be-gint ze. „En probeer ons dan 's rustig te vertellen waarom je

zo laat bent, Chrisje.” En dan weer tegen haar schoondochter: „’t Kan immers best zijn dat hij het niet helpen kan. Hij is toch anders nooit zo laat.”

Nu wordt Chrisjes moeder ook nog boos op grootmoeder.

„U moet ’m vooral nog maar gaan voorspreken ook. Wel ja. Toe maar. Bij u kan hij toch nooit kwaad doen. Dat weten we zo langzamerhand wel. Moest hij vergeten dat ik toen . . . , toen met z’n vader, ook zo in angst gezeten heb omdat hij maar niet thuiskwam. En dat ik toen dat bericht . . .” Ze gaat bij de tafel zitten, legt haar hoofd op haar armen en snikt het opeens uit.

„Stil nou maar,” sust grootmoeder. „Ik begrijp dat allemaal wel. Maar Chrisje is nog een kind. Die . . .” Ze helpt Chrisje z’n jas uittrekken, knikt ’m intussen geruststellend toe.

„Je ziet zo koud. Kom maar ’s even lekker bij de kachel zitten. En dan vertel je ons alles eerlijk, hè, Chris,” zegt ze vriendelijk. Chrisje heeft z’n tranen alweer gedroogd. En nu kan hij het wel allemaal zeggen. Hij vertelt alles. Van het begin af. Wat meester hun vroeg. Van de prikkarten. Van al z’n belevenissen in de flatgebouwen. Alles.

Grootmoeder Scheffer luistert belangstellend. De glimlach op haar lief gezicht wordt intussen steeds breder en milder.

„Zie je nu wel, Wies, dat hij het niet voor z’n eigen genoegen gedaan heeft? Ik dacht aldoor wel dat er iets bijzonders was. En is dat nu niet mooi, dat hij dat voor die arme kindertjes wilde doen? Je had natuurlijk om je tijd moeten denken, Chrisje. En ’t was beter geweest als je het eerst even tegen grootmoeder gezegd had. Eigenlijk had je moeten vragen of het mocht, hè, ventje?”

„Ja, grootmoeder,” zegt Chrisje kleintjes. „Maar ’t was zo’n weer. En . . .”

„Grootmoeder begrijpt het wel, hoor, joggie. Maar je doet het zo niet weer, hè?”

„Nee, grootmoeder,” belooft Chrisje grif. Als hij grootmoeder toch niet had.

Z’n moeder ligt nog steeds met het hoofd op haar armen. Maar

ze schreit al lang niet meer. En ze heeft natuurlijk Chrisjes hele verhaal best gehoord. Maar ze zegt niets.

Dan geeft grootmoeder Chrisje een wenk.

Chrisje begrijpt die ogenblikkelijk.

Ga jij maar naar je moeder toe en zeg dat het niet weer gebeuren zal, betekent het.

Nu, dat wil Chrisje wel. Hij wil veel te graag dat alles nu maar zo gauw mogelijk weer helemaal goed wordt. En omdat het nu plotseling weer even tot hem doordringt, hoe een fijne middag hij toch eigenlijk gehad heeft, vindt hij het opeens helemaal niet moeilijk ook om dat te doen. Hij staat meteen op, loopt naar z'n moeder toe, slaat een arm om haar hals, geeft haar een kus en vleit: „Weest u nu ook niet boos meer, moeder. Toe. Ik zal 't echt niet weer zo doen.”

Maar z'n moeder geeft zich zo gauw niet gewonnen. Ze moet nog een poosje namopperen.

„Alles goed en wel,” zegt ze, „maar ik heb eigenlijk niks niemendal op met die prikkerij. Als 't geld niet klopt kan ik het nog bijpassen ook.” En bijna dreigend laat ze er op volgen: „Maar dat doe ik niet, hoor! Denk er om! Dat komt niet in m'n brein op. Geen ogenblik!”

Grootmoeder schudt verdrietig haar hoofd. In plaats dat ze Chrisje nu naar zich toehaalt en hem 's fijn pakt en zegt: „Och, kereltje, we doen allemaal op onze beurt verkeerd. 't Was fout van mij dat ik daarnet zo boos op je werd zonder dat ik precies wist wat er gebeurd was. En ik vind het prachtig dat je zoveel geld hebt opgehaald voor die stakkerds.”

Ze zucht 's. O, Wies heeft een massa deugden. Ze is flink en schoon en netjes en zuinig en ijverig. Ze werkt van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. En ze houdt op haar manier ook een heleboel van Chrisje. Dat ze elke cent, die ze maar even kan missen, opspaart om Chrisje later te kunnen laten doorleren, is prachtig van haar. O ja, ze heeft heel veel goede dingen. Voor haar is ze ook altijd best. En zij is toch ten slotte niet haar eigen moeder, maar de moeder van haar man. Alleen . . . , 't is net of Wies altijd enkel en alleen aan háár verlies denkt. Net of, toen Wies' man stierf, zij niet haar enige zoon en Chrisje

z'n vader verloor. Dat dat niet tot haar lijkt door te dringen is gewoon onbegrijpelijk. Zij heeft wel eens geprobeerd haar dat aan haar verstand te brengen. Vooral in de eerste tijd na Otto's heengaan. Maar het was altijd net of haar woorden niet tot Wies doordrongen. Ze bleef maar klagen over háár verdriet en háár gemis.

Grootmoeder zucht opnieuw. Ja, soms . . . , soms . . .

Maar Chrisje, al lang blij dat het zo afloopt, pakt z'n jas van de stoel, waarover grootmoeder hem daarnet maar gauw even gehangen heeft en keert z'n „geldbuil” op tafel om. De hele inhoud komt te voorschijn. Kwartjes, dubbeltjes, stuivers, centen, ze rollen alle kanten heen.

Grootmoeder houdt ze haastig tegen.

„Pas op, Chrisje! Niet zo wild, joggie. Zo meteen vallen ze nog op de grond en dan . . .”

Maar Chrisje kijkt triomfantelijk van z'n grootmoeder naar z'n moeder en lacht zorgeloos: „Veel hè?” En dan, heel zeker van z'n zaak: „En 't moet kloppen. 't Kan niet anders.”

Grootmoeder helpt hem tellen. Natuurlijk klopt het precies. Drie gulden. Wat een kapitaal.

„Ik heb nog wel een oude portemonnaie. Een grote. Nog van grootvader. Die zal ik straks wel even voor je pakken,” belooft grootmoeder. „Die mag je wel gebruiken. Dat lijkt me toch beter dan zo'n jaszak, niet?”

„En dan geef je 't geld morgen meteen maar aan meester, hoor! Ik heb er niks mee op, een kind met zoveel geld op zak.”

Het is natuurlijk Chrisjes moeder die dat zegt. Geen woord van lof. Geen een.

Maar Chrisje, in z'n blijdschap om alles, het geld, de beloofde beurs, het verder-geen-straaf-krijgen, merkt het niet eens.

Grootmoeder des te beter. En weer schudt ze zacht haar hoofd.

5. DE HELE KLAS OP STAP

De volgende morgen is Chrisje al heel vroeg bij school. 't Waait nog behoorlijk, maar het regent niet meer. Telkens weer loopt hij naar de hoek van de straat om te kijken of meester De Bruin er nu nog al niet aan komt.

Hè, wat duurt het lang. Is meester nu juist vanmorgen zo laat? Ach, welnee. Meester is een man van de klok. Hij komt op precies dezelfde tijd als anders de hoek omgefiets. En dan staat Chrisje natuurlijk net weer bij 't schoolhek, met de rug naar de straat, zodat meester hem nog eerder ontdekt dan hij de meester.

„Ha, die Chris,” roept meester vrolijk.

Blij verrast keert Chrisje zich met een ruk om.

„Meester!” En dan zachter, omdat de andere kinderen het niet mogen horen: „Meester, mag ik mee naar binnen? De hele kaart is volgeprikt. Drie gulden.” Dit laatste niet zonder trots.

„Echt?!” is meester oprecht verbaasd. „In één middag?! Maar dat is geweldig, jongen. Kom maar gauw mee.”

Even later ligt de inhoud van grootvaders portemonnaie op meesters tafeltje.

Meester controleert het bedrag.

„Twee vijftig, twee vijfenzeventig, drie gulden. 't Klopt precies, jô. Schitterend. Bedankt hoor!” Dit laatste weer met een stevige klap op Chrisjes schouder.

Chrisje glundert.

„Vanmiddag ga ik dadelijk na 't eten weer op stap, meester. Om één uur kan 'k wel klaar zijn.”

„Dat is waar. 't Is woensdag vandaag. Nou, 't is werkelijk reusachtig. Wat zal mijn vrouw het ook mooi vinden.”

Nu straalt Chrisje gewoonweg.

„Mag ik dan vanmiddag twee kaarten hebben, meester?”

„Natuurlijk, jô.”

Diezelfde woensdagmiddag nog gaat de hele klas van meester De Bruin met de prikkaarten op stap. De een wat geestdriftiger dan de ander, maar ze doen toch allemaal mee. Alle jongens en alle meisjes. Ze hebben allemaal één kaart van meester gekregen. Behalve Chrisje dan, die hij er twee beloofd had.

Natuurlijk begint eigenlijk iedereen in z'n eigen huis. Daarna komen de burens aan de beurt. Dan de grootvaders en grootmoeders, de ooms en tantes. Vervolgens de vrienden en kennissen. Ze moeten er soms hele einden voor lopen, want verschillenden hebben familie die net aan het andere eind van de stad woont. Maar dat hindert niet. Dat hebben ze er voor over. En voor de meesten van hen levert dat alles bij elkaar een

voor meer dan de helft volgeprikte kaart op. Dat is dus prachtig.

Maar nu die nog gave hokjes. Daar moet ook in geprikt worden. En dat krijgen ze niet zomaar een, twee, drie gedaan. Dat kost meer moeite. Want als ze hierna hun eigen straat, waarin dikwijls ook klasgenoten wonen, beginnen af te werken, blijkt het in de regel, dat die al min of meer afgegraasd is. Een enkele goeierd prikt twee, hoogstens drie keer. „Omdat jullie allemaal zo flink je best doen en het voor zo'n goed doel is. Maar jij bent nu ook beslist de laatste bij wie ik prik, hoor! Zeg dat maar tegen de anderen als je ze hier naar toe ziet gaan.” Maar anderen hebben zo genoeg van het gebel en het al maar weer moeten zeggen: „Ze zijn hier al geweest. We hebben al geprikt,” dat ze ten slotte maar in arren moede een briefje voor het deurraampje plakken, waarop iedereen kan lezen dat ze niet meer door kinderen met prikkaarten wensen gestoord te worden.

Als ze de volgende morgen op school komen, informeert meester natuurlijk naarstig naar hun bevindingen. En dan komen de verhalen los. Het is maar een geluk dat ze op deze school een inspecteur en een hoofd hebben, die op het standpunt staan: „Laat de kinderen bij het begin van de lessen even hun verhalen, die de meester of de juffrouw persé moet weten, spuien. Dan hebben ze later des te meer aandacht bij hun werk.” Want anders zou er deze ochtend wat kunnen zwaaien in de klas van meester De Bruin, als een van die beide heren 's net nu naar binnen kwam stappen. Vanmorgen komen ze namelijk in de anders daarvoor bestemde vijf minuten bij lange na niet klaar. O, heden nee. Er is nu zoveel te vertellen. En ook te zuchten. Ja heus, te zuchten.

Riekje Boers is zeker wel bij twintig mensen geweest die niet wilden prikken. „Eerlijk, meester, ik krijg 'm nooit vol.” Ze zet daarbij zo'n zielig gezicht dat je bijna medelijden met haar zou krijgen.

Maar meester lacht. „Je hebt nog tot zaterdag de tijd, hoor,

Riekje. 't Is nu pas donderdag. Je redt het best. Zo'n flinke meid als jij bent."

En dan tegen de anderen, die ook bang zijn dat het hun niet lukken zal: „Maar jullie doen ook wel een beetje dom, vind ik. Werkelijk. Wees nu 's even eerlijk. Jullie blijven hier maar allemaal in de buurt van de school rondhangen."

Hier begint Wim de Bock met zo'n verontwaardigd gezicht z'n vinger door de lucht te zwaaien, dat meester maar even ophoudt en vraagt: „Nou, Wim?"

„Dat is niet waar, meester. Ik ben helemaal naar m'n oom en tante in de Riouwstraat geweest. En naar m'n opa in de Anemoonstraat. En toen ook nog naar m'n andere opa in het rusthuis „Elim". Nou, meester weet best dat die straten en dat huis hier niet in de buurt van de school liggen." En dan met een olijke snuit, want die Wim is als 't er op aankomt een leukerd: „'k Heb er bijna blaren van onder m'n voeten gekregen."

Nu moeten ze allemaal lachen, want die Wim drukt zo stevig op dat bijna, dat de hele klas zo begrijpt dat het betekent: maar nog lang niet.

Meester lacht het hardst.

„Jij bent me d'r eentje, Wim," zegt hij dan. „En toch vind ik jou ook een beetje dom." En als Wim nu opeens een beledigd gezicht zet: „Ja, heus. Je had toch zeker niet alleen naar je oom en tante in de Riouwstraat moeten gaan. Je had die hele straat moeten afwerken. En de hele Anemoonstraat. En alle kamers in „Elim". Dat bedoel ik. Graas voor mijn part de hele stad af. Maar blijf niet allemaal hier op een kluitje zitten."

Dat is aan geen dovemans oren gezegd. Die middag en ook de volgende dag kun je bij wijze van spreken in de hele stad ergens de een of andere leerling van meester De Bruin met een prikaart tegenkomen. Sommigen hebben nu zo'n succes, dat ze, net als Chrisje, om een tweede kaart komen vragen. Mia Scholtens zelfs om een derde.

Die Mia pikt het overigens handig in. Als haar vader visites gaat rijden, „lift" ze zo ver mogelijk met hem mee. En daar gaat ze dan aan 't werk. Haar vader haalt haar niet weer op,

hoor. O nee, denk dat maar niet. Die Mia van de dokter wordt heus niet in de watten gelegd, al is ze dan ook het enige meisje, nog wel geboren na maar liefst vier jongens. „Je ziet zelf maar dat je weer thuiskomt, juffie,” lacht haar vader. „Wandelen is gezond. Maar op tijd, hè. Denk er aan.”

Mia vindt dat allemaal heel gewoon.

„Tuurlijk, paps,” zegt ze dan.

Chrisje houdt zich maar bij „z'n” flatgebouwen. Dat bevalt 'm zo goed. Voor de regen hoeft het nu niet meer. Maar er wonen op die flatjes bijna allemaal oude mensen die geen kinderen meer op school hebben en jonge, van wie de kindertjes nog niet naar school gaan. Daardoor heeft hij daar zo goed als geen concurrentie van z'n klasgenootjes.

Als hij de flats in deze buurt heeft afgewerkt gaat hij naar die in een andere buitenwijk van de stad.

Onvermoeid werkt hij door. Als hij die donderdagmiddag thuiskomt heeft hij al drie helemaal volgeprikte kaarten. En met de vierde is hij al zover op weg, dat hij in ieder geval tien gulden heeft opgehaald.

„Maar ik wil morgen proberen deze kaart ook nog vol te krijgen,” vertrouwt hij z'n grootmoeder z'n plannetje toe. En blij: „Dan heb ik twaalf gulden, grootmoe. Misschien wel het meeste van allemaal.”

„Dat zou fijn zijn, jô,” leeft grootmoeder met hem mee. „Maar tien gulden is ook al prachtig, hè?”

„O ja, natuurlijk,” vindt Chrisje. „Maar twaalf!! . . .”

„Krijg je wat als je 't meeste geld ophaalt?” vraagt z'n moeder dan opeens.

Chrisje schudt verontwaardigd z'n hoofd.

„Niks, hoor! Dacht u dat ik het daarvoor deed?”

„Nou ja, dat zou toch mooi zijn,” zegt z'n moeder een beetje beledigd, omdat Chrisje net doet alsof ze zoiets raars gevraagd heeft.

„Natuurlijk, natuurlijk. Dat zou echt aardig zijn,” sust grootmoeder. „Maar Chris doet dit werk zo, zonder beloning, ook graag, hè, jongen?”

Chrisje knikt hevig.

„Vanzelf. Voor die arme stakkerdjes zou ik nog wel veel meer willen doen.”

En . . . ook voor de Here Jezus. Maar dat laatste zegt hij niet. Dat denkt hij alleen maar.

6. „LAAT MAAR ZITTEN”

Maar vrijdagmiddags gebeurt er iets. Het gaat met de prikkerij lang niet meer zo vlot als in 't begin. Maar Chrisje Scheffer zou Chrisje Scheffer niet zijn als hij niet volhield. Hij zal ook alle drie guldens die deze vierde kaart kan opleveren, hebben. Het koste wat het koste. Ja, zo'n kleine doorzetter is die Chrisje. En werkelijk, als het halfzeven is, heeft hij het bijna voor elkaar. Nog één hokje van een kwartje is heel. Daar moet nog een prikje in. Dat moet toch lukken.

Maar hij belt maar en hij belt maar, deur aan deur. En steeds is het: „Nee, dank je.” Chrisje wordt elke keer weer teleurgesteld.

Maar hij geeft het niet op. Eenmaal zal er toch wel iemand komen die nog een kwartje te missen heeft voor dit goede doel. Als hij nu maar wist wie of dat was. Dan kon hij er regelrecht naar toe lopen. Ja, als hij . . .

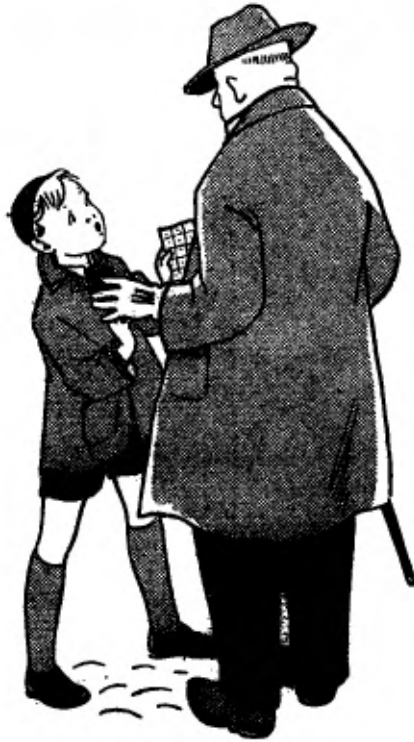
Hij loopt zo te peinen over dat ene kwartje dat hij nog hebben moet, dat hij even niet oplet. En dan, opeens, botst hij pardoes tegen een grote, brede mijnheer op.

Hij schaamt zich z'n oren van z'n hoofd. Sufferd die hij is. „Ik . . . , ik . . . ,” hakkelt hij bedremmeld met een kleur als vuur.

Maar de mijnheer is blijkbaar een echte goeierd. Of hij is in een extra beste bui. Hij moppert tenminste helemaal niet. Hij lacht alleen maar 's vriendelijk naar Chris en zegt: „Ik heb me geen pijn gedaan, hoor. Jij ook niet?”

Chrisje is gewoon beduusd. Bij andere dergelijke gebeurtenissen is hij steeds danig uitgefoeterd. Hij weet van verbouwereerdheid enkel maar „nee” te schudden.

„Prachtig. Dat is dan alweer goed afgelopen, hè? Däg, jong.”
De vriendelijke mijnheer wil meteen doorlopen. Maar nu vindt Chrisje opeens z'n spraakvermogen terug. Hij pakt hem zomaar bij z'n arm en vraagt: „Wilt u alstublieft een keertje bij me prikken, mijnheer? Voor een kwartje? Dan heb ik m'n hele kaart vol.”

Hoe hij daar zo plotseling bij komt en hoe hij dat zomaar ineens durft, begrijpt hij eigenlijk zelf niet. Hij heeft nog geen één keer eerder iemand zo op straat aangesproken.

„Prikken? Waarvoor, kleine man?” vraagt de mijnheer.

En Chrisje haast zich z'n verhaal, dat hij nu zo langzamerhand wel kan dromen, nog eens weer te vertellen.

„O maar natuurlijk, ventje. Geef maar gauw hier die kaart en

die speld. Welk hokje is het? Dat? Prachtig. Asjeblijft, dat is ook alweer klaar." Hij geeft Chrisje de nu dan toch eindelijk helemaal volgeprikte kaart terug en haalt z'n portemonnaie te voorschijn. „Asjeblijft, vent." Hij stopt Chrisje een gulden in de hand en wil daarna verder gaan.

Maar Chrisje houdt 'm tegen.

„U krijgt nog vijfenzeventig cent terug, mijnheer," zegt hij. „U hebt immers maar voor een kwartje geprikt. En er zitten ook geen hokjes meer op waarin u kunt prikken. Hij is vol."

„Ja, ja, ik begrijp het," lacht de mijnheer. „Maar ik hoef niets terug te hebben, hoor. Laat maar zitten." En weg is hij.

Chrisje staat een ogenblik stokstijf midden op het trottoir, zó verbaasd is hij. Een hele gulden. Vijfenzeventig cent te veel. „Laat maar zitten," zei die mijnheer zomaar. Wat moet die man rijk zijn. Vijfenzeventig cent te veel. Drie hele kwartjes. Dan slaat ergens een klok zeven uur. En meteen begint Chrisje weer te lopen. Nu moet hij toch nodig naar huis. Hij krijgt geen straf omdat hij zo laat is. Hij mag wegblijven totdat hij de kaart vol heeft. Maar dat het zo laat zou worden had hij toch zelf ook niet gedacht. Van vier tot zeven voor het kleinste gedeelte van een kaart. Zo'n tijd heeft hij nog geen een keer werk gehad. Afijn, vooruit maar, dat is hij later weer vergeten. En hij heeft z'n doel bereikt. Fijn! Hij kan wel zingen. Vier kaarten vol. Twaalf hele guldens. Of nee, nog meer. Twaalf gulden en vijfenzeventig cent. Bijna had Chrisje een lucht-sprongetje gemaakt van de pret om dat grote bedrag.

Maar dan komen er zomaar opeens gedachten in z'n hoofd, waarvan hij zó schrikt, dat hij ze dadelijk probeert weg te duwen. Het lukt niet. Ze laten zich niet verdringen. Ze blijven brutaalweg door z'n hoofd zeuren. Steeds luider. En er lijken er nog wel aldoor meer te komen ook.

„Die vijfenzeventig cent hoef je niet aan meester De Bruin te geven. Werkelijk niet. Die mijnheer heeft immers helemaal niet gezegd dat je dat moest doen. Je kunt ze gerust zelf houden. Twaalf gulden voor die kinderen. Dat is meer en meer dan genoeg. Jij hebt vast en zeker het allermeeste van de hele klas voor hen opgehaald. En wat een tijd heeft je dat niet gekost. En

wat een werk heb je daarvan niet gehad. Mag je daar niets voor hebben? Je verdient die vijfenzeventig cent dubbel en dwars. En bedenk 's wat je al niet allemaal kunt kopen voor drie kwartjes!"

Nu, dat hoeft Chrisje niet eens te bedenken. Het vliegtuigje, dat bij Engelsman in de etalage ligt, kost precies vijfenzeventig cent. Iedere keer als hij er voorbij loopt kijkt hij er even naar, omdat hij het zo heel mooi vindt en omdat hij het zo dolgraag zou willen hebben. Dat vliegtuigje zou hij er voor kunnen kopen. En o natuurlijk, nog een heleboel dingen meer. Repen en lollies en nogablokken. En nog meer boetseerklei. En potloden. En tekenpapier. En ook vast wel een tekenboekje. Of een geweertje met donderpoeders. Noem maar op. Maar als die vijfenzeventig cent nu eens werkelijk van hem waren en hij mocht er mee doen wat hij wilde! Nou, dan wist hij het wel. Dan stapte hij morgenochtend voor schooltijd nog naar Engelsman. Regelrecht. En dan kocht hij dat vliegtuigje. Verbeeld je, als dat eens kon. Wat zou hij daar fijn mee kunnen spelen. Het heeft zulke vrolijke kleuren. Rood en wit en blauw. En 't ziet er zo stevig uit. Ja, als . . .

Maar dat geld is niet van hem. Hij hoeft er heus niet langer over te prakkezeren. Nu ja, die mijnheer heeft wel niet gezegd dat hij ze voor die kindertjes gaf natuurlijk. Maar toch . . .

Chrisje stapt haastig verder. De storm is helemaal uitgeraasd. Er hangt een leuk maansikkeltje in de heldere, met sterren bezaaide lucht.

Vooruit, hij moet maken dat hij thuiskomt. Dat geld is niet voor hem. En daarmee uit. Hij wil er niet meer aan denken.

Maar wat is dat nu vreemd. Hij is lang niet zo blij meer als daarnet. Hoe kan dat nu toch zo opeens. En telkens komen die vervelende gedachten maar weer terug. Ba, hij wil het niet. Maar als die drie kwartjes nu 's wel van hem waren! Dan! . . .

Och, die Chrisje. Hij heeft ook nooit een cent zelfs om er eens iets voor te kopen. Laat staan een dubbeltje. Om van drie kwartjes maar helemaal niet te spreken. En hij heeft toch ontzettend goed z'n best gedaan voor die kinderen. Dat is zo. En als hij vanavond niet zo lang had doorgezet, zou hij de kaart

niet eens volgeprikt gekregen hebben. Dan had hij niet eens twaalf gulden bij elkaar gehad. En dan was hij die mijnheer niet tegengekomen. En dan had hij die gulden nooit in z'n handen gekregen. En . . .

Zou het nu werkelijk wel zo heel erg zijn als hij die drie kwartjes zelf hield? Die mijnheer kan toch ook best bedoeld hebben: Die zijn voor jou. Bij de kapper heeft hij dat „Laat maar zitten” ook wel 's horen zeggen. Dan gaven de mensen te veel en wilde de kapper het geld gaan wisselen. Maar dan liepen ze weg en riepen: „Laat maar zitten.” En dan zei de kapper: „Dank u beleefd, mijnheer.” En 't was voor hem. Natuurlijk. Nogal wiedes. Voor wie anders. Zou het . . .

Chrisje loopt net onder een straatlantaarn. Weet je wat hij zal doen? Hij zal in ieder geval vijfenzeventig cent in een apart vakje van opa's portemonnaie stoppen. Nee, hij houdt ze niet, hoor. O heden nee. Dat doet hij niet. Maar dan heeft hij morgen niet zo'n getel. Dan klopt het bedrag dat de kaart moet opbrengen in ieder geval precies.

Hij blijft staan, kijkt toch eerst even schichtig om zich heen. Nee, niemand let op hem. En hij doet toch ook immers niets verkeerd. Vooruit, opschieten moet hij. Dan hevelt hij vlug een kwartje en vijf dubbeltjes naar een apart vakje over en sluit haastig de beurs. Zo, dat is dat.

7. TOEN 'T AVOND WAS

Nu is Chrisje thuis.

„Wat ben je laat,” begint z'n moeder meteen op een moppertoon. „Wij hebben het brood al lang op.”

„Maar hij mocht immers wegblijven tot hij z'n kaart volgegepikt had gekregen,” komt grootmoeder sussend. En dan: „Is 't gelukt, Chrisje?”

Chrisje knikt alleen maar.

Wat ziet dat kereltje er moe uit, denkt grootmoeder. 't Is maar gelukkig dat dit de laatste middag geweest is. Een mens kan ook te goed z'n best willen doen.

„Het ging zeker niet zo heel gemakkelijk?” veronderstelt ze dan meelevend.

Nu schudt Chrisje hevig z'n blonde hoofd.

„O heden nee. Ik ben op z'n minst aan vijfentwintig deuren geweest waar ze zeiden: „Nee, dank je”. Misschien nog wel aan meer. Ik raakte de tel op 't laatst gewoon kwijt.”

„Eet nu maar eerst je boterhammen op,” zegt z'n moeder dan ongeduldig. „Ik wil de rommel wegruimen. 'k Moet nog naaien vanavond.”

„Ik hoef geen brood.”

„Nou nog mooier. De hele middag buiten lopen sjouwen en dan niet eten zeker. Wil je misschien ziek worden?” Z'n moeder begint zich kwaad te maken.

„'k Ben moe. 'k Ga meteen naar bed.” Zo stug als dat er opeens uitkomt bij dat anders in de regel zo vriendelijke Chrisje.

Z'n moeder wil nu boos tegen hem uitvallen. Ze kijkt! Maar nog voordat ze haar mond kan opendoen, zegt grootmoeder bezwerend: „Ik begrijp best dat je maar het liefst dadelijk in

je bed wilt kruipen, Chris. Maar één boterhammetje eet je nog wel, hè? Anders word je vannacht subiet wakker van de honger. Echt. En zal grootmoeder dan intussen het geld voor je tellen?"

Nu schrikt Chrisje. Het geld... Grootmoeder... Als hij grootmoeder de portemonnaie geeft, vindt ze immers ook de apart gelegde vijfenzeventig cent. En...

„Och, dat hoeft niet, grootmoeder. 't Kan morgenoctend wel," doet hij dan onverschillig.

„Ook best hoor," zegt grootmoeder goedig. „'t Is natuurlijk toch wel dik in orde. Net als alle dagen. Twaalf gulden heb je nu dus. Dat is toch wel geweldig, hè?"

„Ja," zegt Chrisje tam. Hij schuift intussen bij de tafel. Z'n moeder is naar de keuken gelopen.

Grootmoeder kijkt hem 's even onderzoekend aan. Wat heeft dat kind? Hij is helemaal niet geestdriftig en blij, zoals de andere avonden. Maar dan zet ze de zorgen van zich af. Och, hij is natuurlijk door en door moe. Dat zal het zijn.

Ze geeft 'm een aai over z'n haar. „Eet nu maar gauw, kereltje." En als Chrisje zomaar beginnen wil, zacht-verwijtend: „Je moet toch eerst bidden, Chris."

Beschaamd sluit Chrisje haastig z'n ogen en vouwt z'n handen. „Here, zegen deze spijze, om Jezus' wil. Amen," zegt hij dan met een kleur als vuur.

Is dit . . . , is dit eigenlijk niet gemeen? . . . Bidden, terwijl hij die vijfenzeventig cent . . . Maar hij heeft ze immers niet . . . niet . . . gestolen. Natuurlijk niet. O, wat een afschuwelijk woord is dat: gestolen. Stelen! Nooit van z'n levensdagen. Dat doet hij niet. Dat wil hij niet. Dat mag ook niet. Stelen is zonde. Maar hij heeft het immers niet gedaan. Hij heeft het geld alleen maar in een apart vakje gelegd. Hij kan het zo weer bij het andere doen . . . maar waarom zei hij dan zo pas niet tegen grootmoeder: „Nee, grootmoeder, niet twaalf gulden. Nog meer. Twaalf gulden vijfenzeventig"? . . . En waarom is hij helemaal niet blij meer? Waarom zou hij nu het liefst een potje grienen? . . .

Met veel te grote happen schrokt hij z'n brood naar binnen.

Grootmoeder ziet het wel. Maar ze zegt er niets van. 't Kind doet zo vreemd. Als hij maar niet iets onder de leden heeft.

Die avond kan Chrisje Scheffer maar niet in slaap komen. Hij ligt maar te woelen en te woelen in z'n ijzeren ledikant op de zolder.

Op de stoel naast z'n bed liggen z'n kleren. Keurig netjes opgevouwen. Dat heeft grootmoeder gedaan. Grootmoeder heeft hem als een kleine jongen helemaal naar bed geholpen. Lief was grootmoeder. En hij? . . . Heeft hij grootmoeder eigenlijk niet bedrogen door niets van die vijfenzeventig cent te zeggen? . . . Grootmoeder heeft aldoo zo met hem meegeleefd. Alles heeft hij haar steeds verteld. Alleen nu . . . vanavond . . .

Z'n broek ligt helemaal onderaan het stapeltje. En in een van de zakken van die broek zit de portemonnaie. Zal hij? . . . Maar dat vliegtuigje is zo mooi. En die mijnheer heeft toch echt niet gezegd . . . Het is geen stelen. Nee. Chrisje gooit zich voor de zoveelste keer op z'n andere zij. En nu is het op eens net of er twee stemmen in z'n hart gaan praten. Dan zegt de ene wat. Dan weer de andere.

De eerste begint: „Je lijkt wel mal, jô. Waar tob je toch over. Ga slapen en laat het stiekem zo. Morgenochtend koop je dat vliegtuigje en af is de kous.”

Maar dan zegt de tweede: „En als je moeder en je grootmoeder dan vragen hoe of je aan dat vliegtuigje komt? Durf je hen dan eerlijk in de ogen te kijken en te zeggen: „Het geld daarvoor heb ik van een mijnheer gekregen? Van dezelfde mijnheer die ook in het laatste heel gebleven hokje van m'n laatste kaart geprikt heeft?””

Het is daar boven op de zolder zo dicht onder de dakpannen knap koud. Maar Chrisje is zo warm. Hij heeft het gewoon benauwd. Hij duwt de dekens van zich af en gaat rechtop zitten. Zou hij dat durven? . . . Nee, dat durft hij niet. Hij zal . . . „Durf je dat niet?” vraagt dan de eerste stem en het klinkt maar smalend. „Wat ben je toch een bangerd! En dom!! Je krijgt nooit iets. En nu je zomaar vijfenzeventig cent voor 't versnoepen hebt, durf je er niet eens aan te komen. Toe jô,

laat nou toch naar je kijken. Die mijnheer heeft immers niets gezegd. Als hij nu gezegd had: „Houd die hele gulden maar voor die kindertjes,” ja, dan zou 't gemeen zijn om dat geld voor jezelf te nemen. Maar nu. Niks, hoor. Iedereen zou het doen in jouw plaats. Reken daar maar op.”

Chrisje is weer gaan liggen. Hij heeft z'n handen achter z'n hoofd gevouwen. Door het dakraam kan hij net de lucht zien. De lucht met de vele, vele sterren.

„Iedereen niet, Chrisje,” begint dan de tweede stem weer. „Eerlijk duurt het langst, jongen. Je zou werkelijk nooit echt fijn met dat vliegtuigje kunnen spelen. Je zou steeds weer moeten denken: eigenlijk heb ik het geld hiervoor van die arme, ongelukkige stakkerdjes gestolen.”

„Dat is niet waar,” schreeuwt de eerste stem daar plotseling bovenuit. „Stelen is 't in geen geval. Je bent mal als je 't niet houdt. Je hebt nu de kans om ook 's iets te krijgen. Wie geeft jou ooit wat? Zeg 's op. Wat krijg jij? Zondags een biscuitje bij de thee. Als je jarig bent een ijsco. In de tijd dat het fruit het allergeodkoopst is 's een appeltje. Dat is alles. Jij . . .”

Chrisje heeft z'n grootmoeder naar boven horen gaan. Nu komt z'n moeder de trap op. Die gaat dus ook al naar bed. Dan is 't vast wel elf uur geweest. Kon hij toch maar slapen. Kon hij alles maar vergeten.

Maar dan begint die tweede stem nog eens te praten. Heel zacht deze keer. Maar Chrisje verstaat het toch wel.

„Chrisje,” zegt die stem, „weet je nog wel dat je dit werk eigenlijk, eigenlijk deed voor de Here Jezus? Dat je dat juist zo mooi vond? Hoe zou . . .”

Chrisje heeft zich al uit z'n bed laten glijden. Heel voorzichtig. Want moeder moet nu vooral niet hier komen. En als ze hem hoort! . . .

Op de rand van z'n bed zit hij nu. Een klein jongetje in een eigenlijk te grote pyjama. Haastig pakt hij z'n broek, zoekt in het donker de zakken na. Nee, in deze zit hij niet. De andere moet hij hebben. Ja, daar heeft hij opa's portemonnaie te pakken. Hij maakt 'm open, tast. Hier zitten de drie guldens. En daar! . . .

Voorzichtig, een voor een, pakt hij de dubbeltjes en het kwartje en laat ze bij de andere geldstukjes in het vakje glijden. Zo. Nu gauw dicht die beurs. In de zak. De broek weer opvouwen en onderaan leggen. Klaar.

Opgelucht laat Chrisje zich in z'n bed terugvallen.

Gelukkig, dat is voorbij. Twaalf gulden vijfenzeventig krijgen de kindertjes.

„En jij geen cent,” smaalt de eerste stem. „Je bent getikt.”

Maar Chrisje lacht stilletjes voor zich heen. Dan maar getikt, denkt hij. Maar 'k zou nooit meer echt blij kunnen zijn als ik . . . , als ik . . .

En dan . . . Dan vouwt die kleine Chris daar onder de dekens z'n handen eerbiedig samen. En dan zegt hij maar drie woorden. Maar hij zegt ze met heel z'n hart. „Dank U, Here.” Meer is ook niet nodig. Dat weet Chrisje wel. De Here weet alles. De Here ziet alles. De Here zag hem toen hij daar in z'n centje onder die lantaarn stond en die vijfenzeventig cent in een apart vakje van de portemonnaie stopte. De Here zag hem toen hij

maar niet in slaap kon komen en maar niet wist wat hij doen moest. Of eigenlijk wist hij het wel. Hij heeft het onder alles door steeds wel geweten. Maar hij wilde zo heel graag dat andere . . . En nu heeft de Here ook gezien hoe hij hier in het donker op de zolder het geld weer allemaal bij elkaar heeft gedaan. En nu is de Here blij. Dat weet hij heel, heel zeker. De Here en al de engelen. En hij zelf is ook blij. Zo blij. En daarom moest hij de Here danken. Want de Here heeft het gedaan, hem geholpen, gemaakt dat hij het kwaad niet deed. En nu is alles pas helemaal goed.

8. ALLEMAAL VERRASSINGEN

De volgende morgen slaapt Chrisje zo vast, dat grootmoeder hem wel drie maal moet roepen, eer hij eindelijk 's wakker wordt.

„Jongen, jongen, wat was jij ver weg,” lacht ze. „Ik heb je maar eventjes drie keer geroepen.”

„Echt?” Chrisje kan het bijna niet geloven.

„Ja, echt. Maar nu moet je wel opstaan, hoor. Ik had je al wat langer laten liggen, omdat je gisteravond zo moe was. Maar nu is het werkelijk de hoogste tijd. Moeder is al weg.”

„Nee!” Met een sprong is Chrisje z'n bed uit. „'k Ben in een wip klaar, grootmoeder.”

„Prachtig.” Grootmoeder stommelt de trap af.

Vijf minuten later komt dezelfde vrolijke Chrisje van altijd haar achterna.

„Ik moet u nog iets heel fijns vertellen, grootmoeder,” begint hij, zodra hij de kamer binnenstapt. „Ik heb niet twaalf gulden opgehaald, maar twaalf gulden vijfenzeventig.” En raar is dat, maar nu krijgt hij toch opeens weer een kleur.

„Twaalf vijfenzeventig? Nogal meer. Jongen, het is gewoon geweldig!” vindt grootmoeder met het nodige ontzag voor zo'n groot bedrag in haar stem. „Maar . . .”

Nu vertelt Chrisje het hele verhaal. Hoe hij tegen die aardige mijnheer opbotste. Dat hij 'm later zomaar vroeg of hij niet een keertje wilde prikken. En ten slotte van dat „Laat maar zitten,” terwijl hij maar liefst vijfenzeventig cent te veel gaf. Alles. Alleen niet van z'n strijd om die drie kwartjes naderhand: op de weg, onder die lantaarn. En later in bed. Maar dat hoeft ook niet. Dat weet de Here allemaal. En dat is genoeg.

Grootmoeder luistert als altijd vol belangstelling. Maar intussen denkt ze: Eigenaardig, dat hij dat gisteravond niet dadelijk verteld heeft. En hij deed zo vreemd. En nu weer die kleur.

Grootmoeder Scheffer is een wijze vrouw. En ze begrijpt een heleboel dingen zonder dat ze haar precies gezegd worden. Zou haar Chrisje misschien zelf dat geld... Wie weet wat voor een strijd dat kleine kereltje dan gehad heeft... En leid ons niet in verzoeking. Hij heeft ook zo weinig, dat kind. Hij... Maar hoe het ook zij, dan heeft hij de strijd toch gewonnen. Het geld gaat naar de kindertjes. Hij houdt het niet zelf.

Ze laat niets merken van haar vermoedens. Ze zegt alleen blij: „Wat prachtig, jongen! Wat mooi voor die kindertjes, hè?” En dan: „En wat zal de Here Jezus ook blij zijn hierom. Je weet het wel, hè? „Zo wat gij voor een van Mijn minste broeders gedaan hebt, dat hebt ge voor Mij gedaan”.”

Chrisje knikt hevig. Nu is alles weer helemaal goed. Heerlijk, heerlijk, heerlijk.

„Ja, dat zei meester ook al,” zegt hij dan.

De schoolbel luidt. „Het is twaalf uur. Jullie hebben vrij tot maandagmorgen,” betekent dat deze keer.

De een na de ander gaan de lokaaldeuren open. De kinderen uit de verschillende klassen komen, de een wat rustiger dan de ander, rij na rij naar buiten. Alleen in de vierde klas gebeurt dat niet.

Voor schooltijd hebben de leerlingen van meester De Bruin de prikkarten ingeleverd, voor zover ze dat nog niet hadden gedaan, en het geld afgedragen. Nu zal meester hun vertellen wat voor een bedrag ze met elkaar opgehaald hebben.

Er hangt een bijna voelbare spanning in de klas. Hoeveel zal het zijn? Hebben ze de honderd twintig gulden gehaald? Vast wel.

Meester staat bij het tafeltje, de lijst, waarop hij alles heeft aange tekend en bijgehouden, in z'n hand. En hij kijkt zo innig-vergenoeft. Dat belooft wat goeds.

„Jullie zijn natuurlijk brandend-nieuwsgierig naar het eindbe-

drag," begint hij dan. En als de een al harder knikt dan de ander: „Nu, dat kan ik me levendig voorstellen. Jullie hebben ook zo je best gedaan. En weet je wat ik nu zo fijn vind? Dat jullie allemaal hebben meegewerkt. De een heeft wel een stapje harder gelopen dan de ander. Maar er is toch niemand achtergebleven. En allemaal hebben jullie een kaart vol gekregen.”

„Hoera! Dan hebben we in ieder geval honderd twintig gulden,” juicht Roel Koning opeens. En Didy Groenendijk vindt dat zo prachtig, dat ze in haar handen moet klappen van plezier. Dat werkt natuurlijk aanstekelijk. En even later klinkt er een applaus door de klas! Nee, geweldig!

En meester lacht maar.

„Ja, honderd twintig gulden hebben we,” zegt hij, als de moederen weer een beetje tot rust zijn gekomen. „Maar nog meer ook.”

„Hoeveel, meester? Hoeveel, meester? Toe, vertel het nou, meester!”

„Allemaal je ogen dicht. Dan zal ik het op het bord schrijven.” Het wordt op slag muisstil in het lokaal. Veertig paar ogen worden gewoonweg dichtgeknepen.

Meester De Bruin pakt een krijtje en schrijft vijf grote cijfers op. Maar hij kent z'n Pappenheimers. Daarom doet hij het zo, dat degenen die de verleiding niet kunnen weerstaan om nieuwsgierig door hun oogspelen te gluren, er niets van kunnen zien.

„Open.”

Wat staat daar op het bord? . . . Lezen ze dat wel goed?? . . . f 174.85???. . . Maar dat kan toch niet? Dat is . . .

Maar dan dringt het tot hen door dat meester hen toch werkelijk niet voor de mal zal houden. Dat het dus waar móét zijn.

Hoe het kan, begrijpen ze niet. Maar het is zo. Het is zo! . . .

En dan breekt me daar dan toch een oorverdovend lawaai los in die klas. Het is maar gelukkig dat de andere lokalen zo goed als leeg zijn, want anders . . . Ze juichen en roepen en klappen in de handen en stampen met de voeten en slaan zich op de knieën.

Meester ziet het lachend aan. Hij laat hen even flink uitjoelen.

Maar als het hem ten slotte al te lang duurt, stopt hij z'n vingers in de oren. En dan roept hij met een kwasi-benauwd gezicht boven al dat kabaal uit: „O, o, m'n arme hoofd. M'n arme hoofd. Spaar het toch asjeblijft een beetje. Is me dat een oordeelsleven!”

Ze moeten daar natuurlijk opnieuw om lachen. Maar als meester daarna een bezwerend gebaar maakt, wordt het toch eindelijk stil.

„En weten jullie hoe we nu aan dat bedrag komen?” kan meester dan ten slotte vragen.

„Nee, meester. Vertel 's gauw, meester!”

Op dat moment wordt er even op de lokaaldeur geklopt. Vlak daarop gaat hij open. Een lange, slanke jonge vrouw met een paar mooie, donkerbruine ogen in een vriendelijk gezicht stapt naar binnen. Mevrouw De Bruin. Onwillekeurig gaan ze allemaal wat netter zitten, de leerlingen van klas vier, en groeten op haar: „Dag jongens en meisjes,” beleefd terug.

Meester lacht haar toe en wijst dan naar het bord.

Mevrouw De Bruin kijkt al even verbaasd als de klas.

„f174.85? Dat betekent toch niet dat er zóveel voor het kindertehuis is samengebracht?” zegt ze.

„Ja zeker betekent het dat,” antwoordt meester niet zonder trots. „Is het niet geweldig?”

„Geweldig?” vraagt z'n vrouw. „Het is gewoon ongelooflijk. Alles wat ik verwacht had, maar zo'n groot bedrag in geen geval. Wat zullen ze daar blij mee zijn.” En dan tegen de klas, die glundert: „Hoe hebben jullie dat toch klaargespeeld in zo'n korte tijd?”

„Met een speld, mevrouw.” Natuurlijk is het Wim de Bock die dit zegt. Hij probeert daarbij een ernstig gezicht te zetten, maar dat lukt 'm niet al te best. Z'n ogen twinkelen te veel van de pret.

Nu davert het lokaal van het gelach. Die malle Wim. Met een speld. En eigenlijk heeft hij nog gelijk ook, die grapjas.

Het duurt een hele poos voordat meester zich weer verstaanbaar kan maken. Maar dan zegt hij tegen z'n vrouw: „Ik zou net gaan vertellen hoe we aan dat grote bedrag komen.

Daar ben jij natuurlijk ook benieuwd naar."

„Nou, en òf."

Meester wil z'n vrouw z'n stoel geven. Maar mevrouw zegt: „Nee, dank je wel," en kruipt gauw naast Riekje Boers, die alleen in een bank zit. Riekje krijgt er een kleur van. Maar ze vindt het intussen maar wát leuk.

„Alle veertig hebben ze een kaart volgeprikt gekregen. Dat is dus al $40 \times f 3. = f 120. -$. Wacht 's." Meester kijkt de klas rond. „Ja, Chrisje," gaat hij dan verder. „Chris, schrijf jij dat maar 's netjes op het bord. $f 120. -$."

Chrisje doet z'n uiterste best om het zo mooi en zo duidelijk mogelijk te doen. Op het bord schrijven is zo gemakkelijk nog niet.

„Goed zo," prijst meester toch. En als Chrisje weer naar z'n plaats wil gaan: „Nee, blijf maar staan. Er komt nog meer. Tien kinderen hebben nog een tweede volgeprikte kaart ingeleverd. Dat is dus nog $10 \times f 3. = f 30. -$."

Chrisje schrijft alweer, nauwkeurig op de juiste plaats er onder: $f 30. -$.

„Zes hebben nog een deel van de tweede kaart vol," vertelt meester alweer verder. „Dat heeft samen $f 9.10$ opgebracht." $f 9.10$, schrijft Chrisje.

„Mia Scholtens heeft nog twee kaarten extra ingeleverd. Dat geeft $2 \times f 3. = f 6. -$."

„Oóóóóó, wat een boel! Drie kaarten met elkaar dus! $f 9. -$ samen!" Ze praten opeens weer allemaal.

„Ja, drie met elkaar. Negen hele guldens. Veel, hè?" lacht meester.

Mia glundert.

Chrisje schrijft: $f 6. -$, denkt intussen: zou ik nu aan de beurt komen? Vast. Eigenlijk zat hij nu maar liever op z'n plaats. Als ze . . .

Maar daar noemt meester z'n naam al.

„En Chrisje Scheffer! Nee, dat raden jullie nooit. Die heeft in 't geheel maar liefst vier volgeprikte kaarten ingeleverd. En samen $f 12.75$ afgedragen. Door hem komt er dus nog $f 9.75$ extra bij."

De klas is even helemaal stil van verbazing. Ze hebben immers allemaal zelf met die kaarten gelopen. En ze weten hoe een toer het was om één kaart vol te krijgen. En Chrisje lukte het maar eventjes met vier.

Maar dan roept Kees de Boer ongelovig: „Hoe kan dat nou? Je kon toch nooit meer dan drie gulden op een kaart bij elkaar krijgen?”

„Hoe of dat kan? Wel, heel eenvoudig. Door een heel royale mijnheer, die hem in plaats van een kwartje een gulden gaf en niets terug hoefde te hebben,” geeft meester tekst en uitleg.

Met echt gemeente bewondering kijken ze nu allemaal naar Chrisje. En dan beginnen ze nog luider dan daarnet bij Mia te vertellen hoe reusachtig ze dit vinden. Wim de Bock zet zelfs in: „Chrisje Scheffer gaat nooit verloren, falderalderiere, falderalderare.”

Natuurlijk zingt de hele klas ogenblikkelijk mee.

„Chrisje Scheffer gaat nooit verloren, falde-ralderaldera.”

Chrisje heeft zich intussen gauw omgedraaid, haastig f 9.75 onder het rijtje gezet plus een dikke streep en daarna vlug de optelling gemaakt. f 174.85. Het klopt precies.

Met een kleur als vuur haast hij zich dan naar z'n plaats terug. Hè, toe, laten ze nu toch niet allemaal zo naar hem kijken. Hij heeft immers niks bijzonders gedaan. Voor die stakkerds... Hij weet gewoon niet waar hij blijven moet. Maar van binnen is hij blij, blij! O wee, nu komt mevrouw De Bruin ook nog naar hem toe. Laten ze nu toch asjeblieft ophouden. Het is al lang goed zo.

Mevrouw De Bruin geeft hem een hand.

„Dus jij bent nu die jongen, die telkens maar weer een kaart bij m'n man kwam halen,” zegt ze. „M'n man heeft me over je verteld. Ik vind het geweldig, hoor, jô. Wel bedankt.”

Chrisje weet niets terug te zeggen. Hij wordt nog roder en lacht alleen maar een beetje verlegen.

Mevrouw De Bruin voelt wel dat hij nu maar liever heeft dat ze gaat. Ze geeft 'm nog een hartelijk knikje en stapt dan naar voren.

„Meester, mag ik nu even trakteren?” vraagt ze daar olijk.

„Trakteren?” herhaalt meester echt verwonderd. Heeft z'n vrouw wat lekkers meegenomen? Die rakker. Daar heeft ze hem niets van gezegd. Ze heeft alleen gevraagd: „Vind je het goed dat ik om twaalf uur even op school kom om je kinderen te bedanken?” En nu . . .

Maar dan lacht hij: „Nou, graag, hè, jongens? Voor een trak-tatie zijn wij altijd te vinden.”

„Nou, en òf.” „Natuurlijk.” „Lekker!” Ze roepen weer alle-maal door elkaar.

Mevrouw de Bruin haalt intussen een grote gebakschotel uit haar tas.

De kinderen kijken nieuwsgierig toe. Degenen, die in de acht-terste banken zitten, rekken hun hals benieuwd uit. Sommigen gaan er zelfs voor staan.

Het hindert allemaal niets. Vandaag mag alles.

Meester De Bruin is al even nieuwsgierig als z'n leerlingen. Waarmee die vrouw van hem nu toch komt aanzetten? . . .

Mevrouw De Bruin gaat onderwijl rustig door. Nu pakt ze voorzichtig een bakvorm uit, legt de schaal er op, keert het hele zaakje om. En . . .

„Oóóóóó,” gaat het bewonderend door het lokaal. Daar ligt me dan toch ook een prachtige, goud-gele cake! Nee maar!

„Nou?” Mevrouw De Bruin kijkt haar man even ondeugend aan. „Lekker niks van gemerkt, hè? Gisteravond gebakken toen jij naar die vergadering was.” Dan pakt ze een mes en be-gint handig keurig rechte plakken te snijden. Fijne dikke.

Mia, huisvrouw in de dop, ziet het een beetje bezorgd aan. Mevrouw komt nooit uit zo. Ze vergeet vast en zeker dat hier zoveel kinderen in de klas zitten. En opeens kan ze zich niet langer stilhouden.

„Er zitten hier veertig kinderen in de klas, mevrouw,” zegt ze waarschuwend.

„Weet ik,” lacht mevrouw De Bruin zorgeloos. „Het komt wel goed, hoor. Zo, die is op. Wil jij even presenteren?”

Mia staat al op. Ze begint netjes bij meester en gaat dan de rijen door. Zolang de voorraad strekt dan maar, denkt ze. Of zou die mevrouw misschien nog een . . .

Ja hoor, mevrouw De Bruin heeft er nog een. Is het eigenlijk niet veel te bar?

„Geef maar gauw hier,” zegt ze tegen Mia, zodra de schotel leeg is. En dan tegen de kinderen die nog niets gehad hebben: „Nu komen jullie aan de beurt, hoor.”

Het wordt een feestelijk kwartiertje. Ze mogen praten naar hartelust. Ze hoeven helemaal niet netjes in hun bank te zitten. En ondertussen smullen ze van het heerlijke gebak.

Mevrouw De Bruin maakt hier een praatje. En daar. En onderwijl steelt ze het hart van de hele klas.

De meisjes fluisteren het elkaar toe. „Wat een schat, hè?”

Meester hoort het. En hij is het roerend met z'n leerlingen eens.

Ja, een schat van een vrouw heeft hij. Om dit nu weer zo stilletjes te doen. En . . .

Maar nu heeft hij zelf ook nog wat. Hij vraagt om stilte, doet net of hij opeens een beetje verlegen wordt — verbeeld je, meester De Bruin verlegen — en zegt dan: „Tja, als ik geweten had dat mijn vrouw met twee grote, zelfgebakken cakes zou komen aandragen, dan had ik natuurlijk niets gedaan. Nu heb ik een zakje met wat zuurtjes gekocht. Die steken vanzelf lelijk af bij de traktatie van mijn vrouw. Maar misschien . . . , misschien lusten de dames en heren er toch nog wel eentje.”

„Nou, best!” „Graag!” „Nog al meer!” Ze zitten alweer in hun banken te springen van de pret, die jongens en meisjes van meester De Bruin.

Deze keer mag Chrisje de rijen langs gaan. Maar als hij klaar is en naar z'n plaats wil lopen, houdt meester hem terug.

„Wacht even, Chris. Nu heb ik nog wat voor jou.”

„Voor mij?” Chris staat alweer in lichterlaaie bij wijze van spreken. Hij is rood tot achter z'n oren. Wat gaat er nu nog weer gebeuren?

Meester wacht tot het helemaal stil is in de klas. Lang duurt dat deze keer niet, want de een is nog nieuwsgieriger dan de ander naar wat meester daar met Chrisje moet.

En nu wordt meester opeens ernstig.

„Jullie weten nog wel dat we dinsdagmiddag, toen ik voor het eerst met jullie over deze prikkarten-beweging sprak, gezegd

hebben: „We doen het voor die arme, ongelukkige stumperdjes. En . . . uiteindelijk voor de Here Jezus.”

De kinderen kijken ook ernstig. Ze knikken allemaal.

„Dus niet voor een prijs,” zegt meester dan heel nadrukkelijk. En onwillekeurig gaan z'n ogen daarbij heel even naar Kees de Boer. Heel eventjes maar. De anderen hebben er niet eens erg in. Maar Kees merkt het wel. En hij slaat een beetje boos en beschaamd tegelijk de zijne neer.

„En nu heb ik hier tòch een prijs,” gaat meester dan verder. Hij pakt intussen een plat pakje van het tafeltje.

„Voor jou, Chris!” zegt hij hartelijk, terwijl hij hem het pakketje aanreikt. „Omdat je, zonder dat er een beloning in uitzicht gesteld was, toch zo heel erg goed je best hebt gedaan.” Als ik dat geweten had, denkt Kees spijtig. Maar dat zegt hij natuurlijk niet. Hij zal wel oppassen.

Chrisje heeft intussen met trillende handen en een heel zacht:

„Dank u wel, meester,” het pakje aangepakt.

Nu wikkelt hij het papier er af. Het volgende ogenblik houdt hij met een stralend gezicht een boek omhoog. „„Houen jongens!”¹ heet het!” roept hij. Van blijdschap vergeet hij z'n hele verlegenheid.

„Oóóóó,” gaat het weer door de klas.

Maar dan zegt mevrouw De Bruin: „Dat is verdiend, Chrisje. Dubbel en dwars, jô.” En meteen begint ze in haar handen te klappen. En allemaal klappen ze mee. Zelfs Kees. Terwijl hij eigenlijk zo jaloers is als iets. Maar hij wil zich niet laten kennen. Nu steekt Chrisje z'n hand naar meester uit.

„Dank u wel, meester,” zegt hij dan nog eens. „Wat ben ik hier blij mee.” En dan, toch opeens weer even verlegen, trouwhartig: „Maar . . . , maar . . . , 't had echt niet gehoeft, hoor, meester.”

„Nee, dat weten we wel,” lacht meester. „Maar daarom krijg je 't nu juist, Chrisje.”

Nu is Chrisje eindelijk alleen. Corrie Sprietsma, die hem het

¹ Van: K. Norel.

langst gezelschap heeft gehouden, omdat ze ook in de Vlietstraat woont, is net haar huis binnengegaan.

Chrisje draagt z'n pas gekregen schat voorzichtig in z'n hand. Hij is toch zo ontzettend blij. Hij kan z'n geluk gewoon niet op.

Is het nog geen dag geleden dat hij hier liep en ook zo heel blij was om die f 12.75? ... Het is bijna niet te geloven. Want daarna ... Afschuwelijk gewoon. Zoiets ... En als hij nu die vijfenzeventig cent eens gehouden had? ... Dan zou hij natuurlijk evengoed dit prachtige boek van meester gekregen hebben, omdat hij ook zonder die extra drie kwartjes het meeste geld heeft opgehaald. Dan zou mevrouw De Bruin hem ook net zo goed als nu geprezen hebben. En ze zou ook gezegd hebben: „Dat is verdiend, Chrisje. Dubbel en dwars, jô.” Maar wat zou hij zich dan geschaamd hebben, omdat hij die vijfenzeventig cent ... Hij wil er niet meer aan denken. Nee. Maar dan ... , dan zou hij helemaal niet blij geweest zijn nu. Alleen maar beschaamd. En dan ... Hoe had hij dan ... Wat een geluk dat hij toch alles heeft afgedragen. Alles. En dat komt door de Here. Dat weet hij zeker. En dan zegt hij nog eens met z'n hele hart, net als vannacht: „Dank U, Here. Dank U wel.”

INHOUD

1. Meester De Bruin vraagt wat	7
2. Chrisje heeft een plannetje	18
3. Een namiddag vol belevenissen	22
4. Naar huis	29
5. De hele klas op stap	35
6. „Laat maar zitten”	41
7. Toen 't avond was	46
8. Allemaal verrassingen	52